

Vi vil gjøre en forskjell for barn og unge!

Fosterhjemsundersøkelsen 2021

- en brukerundersøkelse fra Norsk Fosterhjemsforening med svar fra over 1000 fosterhjem

Innhold

1.0 Innledning.....	3
2.0 Generelt om Fosterhjemsundersøkelsen 2021	4
3.0 Innspill fra samarbeidsaktører på barnevernsfeltet.....	5
4.0 De viktigste funnene sett i lys av dagens politikk på fosterhjemsområdet	5
5.0 Oppsummering av funn under de ulike temaene/kapitlene i undersøkelsen	6
6.0 Resultater, tabeller med kommentarer	13
7.0 Hva sier funnene om behov for endringer i fosterhjemsomsorgen?	35
8.0 Avslutning.....	40

1.0 Innledning

Norsk Fosterhjemsforening presenterer med dette sin første omfattende Fosterhjemsundersøkelse – brukerundersøkelse foretatt blant våre 3400 fosterhjem med svar fra over 1000 fosterhjem!

Dette er vår bistand til myndighetene og fagfeltet - fersk kunnskap om fosterhjem, deres erfaringer og hva de trenger i fosterhjemsoppdraget. Vi arbeider for å heve kvaliteten i fosterhjemsomsorgen, og skape mer treffsikre tjenester ved å formidle brukerstemmene – stemmene fra fosterhjemmene. Denne gangen er det fosterforeldrenes stemme vi får høre.

I Fosterhjemsutvalgets rapport NOU 2018:18 trygge rammer for fosterhjem s. 9 heter det:

Utvalget har i løpet av sitt arbeid avdekket et behov for mer kunnskap – det er behov for å lære mer om hvordan ulike tiltak påvirker fosterhjemmene og barna som bor der, ikke minst på lang sikt. Det er også behov for å finne ut mer om hvordan ulike økonomiske og rettslige rammebetingelser påvirker fosterhjemmene og rekrutteringen av fosterforeldre.

I denne rapporten har over 1000 fosterforeldre svart på spørsmål som gir svar til myndighetene på det utvalget etterlyser:

- hva som er viktig for å rekruttere flere fosterhjem
- hvordan de opplever forberedelse til oppdraget
- hvordan rammebetingelsene fungerer
- hva som er de viktigste tiltak for fosterforeldre
- hvordan samvær fungerer
- om frikjøp virker
- hva man trenger når det er konflikt med barneverntjenesten
- behov for opplæring, mm.

Vi har her en helt unik erfaringsbank, og håper denne innsikten vi her formidler, bidrar til at vi i enda større grad får en fosterhjemsomsorg tuftet på barnas behov for tiltak i fosterhjemmet, slik at de får stabile og trygge fosterhjem.

I fosterhjemsutvalgets rapport heter det:

Slik utvalget ser det er fosterhjemsomsorgen et av de mest kompliserte områdene i barnevernet. Utvalget mener det er behov for reformer som direkte retter seg mot fosterhjemsomsorgen.

Vi i Norsk Fosterhjemsforening ønsker reformer basert på kunnskapsbasert praksis og med medvirkning fra omsorgsgiverne som vet hva de trenger for å være et godt og stabilt fosterhjem til barnas beste. Bare da får vi rekruttert flere av de gode fosterhjemmene til barn og unge som står i kø.

Gode fosterhjem er en unik ressurs. Mange er stabile, og kan gjenbrukes, om de opplever at behovene etterkommes. Fosterhjem er grunnleggende motivert av ønsket om å gjøre en forskjell for barn og unge. Nå ligger ballen hos myndighetene – til å utforme en fosterhjemsreform som ivaretar barns behov. Rapporten beskriver mange av suksesskriteriene, og viser hva som skal til.

Oslo, 10. mai 2021

Tone Granaas, generalsekretær i Norsk Fosterhjemsforening

2.0 Generelt om Fosterhjemsundersøkelsen 2021

Norsk Fosterhjemsforening har 3400 fosterhjem som medlem. Foreningen er den største demokratiske brukerorganisasjon i barnevernet. Den representerer brukerstemmen til alle medlemmene av hjemmet; fosterbarnet, dets fostersøsken og fosterforeldrene.

Barn i fosterhjem, både fosterbarn og fosterforeldres egne barn, har demokratiske rettigheter i organisasjonen fra man er 16 år. Foreningen har et eget ungdomsutvalg.

Foreningens formål er å øke kvaliteten i fosterhjemsomsorgen gjennom å formidle brukerstemmen og hva fosterhjemmene trenger for å ivareta god omsorg og stabilitet for barna i fosterhjem.

Årets brukerundersøkelse er en unik erfaringsbank på fosterhjemsfeltet

Norsk Fosterhjemsforening ønsker hvert år fremover å gjennomføre en helhetlig brukerundersøkelse blant sine medlemmer. Årets undersøkelse har gitt svar fra over 1000 respondenter, som omhandler i underkant av 1.500 barn. I forhold til svarrespons på andre brukerundersøkelser innen barnevernfeltet, er denne undersøkelsen unik med så høy svarrespons. Den gir derfor et sjeldent og verdifullt erfaringsgrunnlag på fosterhjemsfeltet.

Vi stiller vårt materiale til disposisjon for forskere/departement og Bufdir, og ønsker å bidra i fortsettelsen til funn som kan hjelpe barn til gode omsorgsplasseringer.

Merknad om metodikk og prosentberegning

Som bruker og interesseorganisasjon har vi tilgang til mye data, men besitter ikke forskerkompetanse i å analysere dette. Vi mener allikevel at vi har lyktes i å peke på trender og sammenhenger.

Antall respondenter varierer i de ulike spørsmålene. Enkelte av spørsmålene har åpnet opp for at man kan svare med flere svaralternativer, slik at prosentangivelsen må leses ut ifra dette. Vi oppfordrer den enkelte til selv å gå inn og vurdere de ulike svarene som er av interesse i undersøkelsen.

Det har vært forhåndsdefinerte svaralternativ, men med mulighet for å supplere med fritekst enkelte steder. Denne har vi fjernet for å hindre gjenkjenning. At svaralternativ er forhåndsdefinerte, var en forutsetning for å kunne sammenstille mye data. Forskere eller andre faginstanser som ønsker innsikt i fosterforeldrenes viktige uttalelser gjennom fritekst kan ta kontakt med foreningen.

Fosterforeldre som har flere fosterbarn, har måttet velge å svare for ett av barna, da undersøkelsen ikke åpner opp for svar med hensyn til mer enn ett om gangen. Flere har uttrykt at de ville svart annerledes om de innga svar for det andre fosterbarnet.

Vi har krysskjørt enkelte spørsmål mot hverandre og sett spesielt på svar gitt av enkelte grupper: fosterhjem fra slekt, samt fosterhjem som har svart at de ikke hadde ønsket å påta seg oppdraget på nytt jf. pkt. 2.6 i spørreundersøkelsen, for å få mer informasjon om disse fosterhjemmene.

Dette skal fremover være en årlig undersøkelse, og vi ønsker alltid å bli bedre til neste år. Vi er takknemlig for innspill og tilbakemeldinger som kan forbedre både spørsmål og metodikk til neste års undersøkelse.

3.0 Innspill fra samarbeidsaktører på barnevernsfeltet

Vi takker en rekke samarbeidsaktører som har bidratt med forslag til spørsmål i undersøkelsen. Blant annet Redd Barna, Barneombudet, Landsforeningen for barnevernsbarn (LfB), FO, Barnevernsambandet, NOBO, Rosa Kompetanse barnevern, (foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold) og Diakonhjemmet Omsorg Steg Norge.

4.0 De viktigste funnene sett i lys av dagens politikk på fosterhjemsområdet

- Fosterforeldres motivasjon er å gjøre en forskjell for barn og unge
  - 813 (77 %) av respondentene oppgav dette som sin motivasjon til å være fosterhjem, 425 respondenter (40 %) hadde ønske om å utvide familien, og 169 respondenter (16 %) oppgav ønske om å hjelpe slekten/eget nettverk. jf. pkt. 2.1. (her kunne man velge flere svaralternativer)
- Barn i fosterhjem kan ha store omsorgsbehov og arbeidsbelastningen er for mange fosterforeldre mer krevende enn forventet
  - 848 av fosterforeldrene (82 %) er helt eller delvis enig i at fosterbarnet har betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder. jf. pkt. 4.1
  - 734 (68 %) av respondentene anser arbeidsbelastningen å være mer krevende enn forventet jf. pkt. 2.3
- Barnevernet har ikke nok kunnskap om barnets helse og mestring før plassering i fosterhjem
  - 419-444 (40-43 %) av fosterforeldrene anser at de ikke fikk nok informasjon om barnets psykiske helse og fungering før plassering, jf. pkt. 3.1 og 3.2 og 312 (30 %) når det gjelder barnets somatiske helse jf. pkt. 3.3
- Fosterforeldre er lojale til fosterhjemsoppdraget, men tilbakeholdne med å anbefale det til andre.
  - 362 (35 %) kan ikke anbefale andre å bli fosterforeldre jf. pkt. 2.7 samtidig ville 632 (59 %) likevel tatt på seg oppdraget på nytt blant annet fordi de ser det som et viktig samfunnsoppdrag og har en sterk tilknytning til barnet. jf. pkt. 2.6 og 2.6.a
- Frikjøp er benyttet i betydelig grad for å ivareta barns omsorgsbehov, og fosterforeldre sier dette tiltaket har vært viktig for å mestre oppdraget
  - 588 (91 %) av fosterforeldre sier dette tiltaket har vært viktig for å mestre oppdraget jf. pkt. 4.4.h. De uttrykker at behovet ikke kan erstattes av veiledning jf. pkt. 4.4. i. Frikjøp påfører mange fosterforeldre økonomisk tap og stor usikkerhet som følge av at de færreste får kompensert for tap av tilleggs pensjon, flere får ikke full lønnskompensasjon, varighet av frikjøp er ofte uavklart, og flere har etter hvert brukt opp rett til ulønnet permisjon og må si opp sitt arbeid utenfor hjemmet ved mer langvarig frikjøp. De viktigste tiltak myndighetene kan gjøre for å rekruttere flere fosterhjem er å sikre god oppfølging og veiledning av fosterhjemmene, tilstrekkelig kapasitet og økonomi i kommunen til å sikre tiltak barnet trenger i fosterhjemmet, og at omsorgsgiverne ikke taper økonomisk på å påta seg oppdraget jf. pkt. 2.10

- Det er ikke god nok medvirkning fra barn ved fastsettelse av samvær
  - 151 (55 %) av respondentene er helt eller delvis uenig i at barnet får medvirke i spørsmål om samvær jf. pkt. 9.5 (se pkt. 6.15.3 som forklarer hvorfor det er færre respondenter).
  - 503 (54 %) sier at samværet ikke har endret seg for barnet siden høst 2019, mens rundt 303 (33 %) 3 sier det har økt jf. pkt. 9.2
  - For de barn som har fått økt samvær sier rundt 127 (42 %) at det har vært negativt for barnet, mens rundt 95 (32 %) sier det har vært bra for barnet med økt samvær jf. pkt. 9.2.a

- Ikke god nok informasjon om etterverns tiltak
  - 158 (61 %) av fosterforeldrene med fosterbarn over 15 år svarer nei på om de og ungdommen har fått tilstrekkelig kunnskap om muligheter for tiltak under ettervern jf. pkt. 14.6

Brukerundersøkelsen ligger som vedlegg til denne rapporten. Den er meget omfattende, og vi kan derfor ikke kommentere alle punkter. Det er mulig å hente ut mer data ved å kryss-koble ulike forhold og hente ut informasjon basert på dette.

5.0 Oppsummering av funn under de ulike temaene/kapitlene i undersøkelsen

Kapittel 1: Informasjon om dagens plassering

De fleste fosterforeldre har ett barn, de fleste som har flere enn ett har søsken. De fleste har barn i alder 11-15 år. De fleste av barna kom i fosterhjem da de var 2-5 år, og har bodd mellom 2-6 år i fosterhjemmet. Se pkt. 1.1-1.5.

Omsorgsplasseringer dominerer, frivillig plasseringer utgjør rundt 16 %, se pkt. 1.6. Plassering i slekt har mer frivillige plasseringer – rundt 33 %.

Type fosterhjem er i hovedsak ordinære fosterhjem utenfor slekt og nettverk. Plassering i slekt og nettverk utgjør rundt 20 %. Se pkt. 1.7.

Kapittel 2: Motivasjon forventning og rekruttering

De aller flestes motivasjon for å påta seg oppdraget var å gjøre en forskjell for barn og unge, men også ønske om å utvide familien og hjelpe eget slekt og nettverk. Se pkt. 2.1.

68 % anså arbeidsbelastningen mer krevende enn forventet. Se pkt. 2.3.

De fleste hadde en forventning om å ha en relasjon til barnet hele livet, uavhengig av om barnet forblir i fosterhjemmet eller ikke. Nesten halvparten anså at barnet skulle bo hos dem til 18 års alder, ¼ anså at barnet skulle bo der i ettervernfasen. Rundt 13 % forventet å adoptere barnet. Se pkt. 2.4.

Rundt 1/3 anså ikke at deres økonomiske trygghet ble ivaretatt slik de ble forespeilet ved rekruttering til oppdraget. Se pkt. 2.5.

59 % ville ha tatt på seg fosterhjemsoppdraget på ny med nåværende erfaring. Se pkt. 2.6 Dette var for nærmest alle knyttet til at de har en sterk tilknytning til barnet og de anser det som en viktig samfunnsoppgave. Se pkt. 2.6.a.

Mer enn halvparten av fosterforeldrene er helt eller delvis enig i at de ville anbefale andre å bli fosterforeldre. Se pkt. 2.7. Mer enn halvparten er helt eller delvis uenig i at de gjerne vil gå inn i et nytt fosterhjemsoppdrag. Se pkt. 2.8.

Rundt 83 % anser barnet som et fullverdig medlem av familien. Se pkt. 2.9.

De viktigste tiltak myndighetene kan gjøre for å rekruttere flere fosterhjem er å sikre god veiledning og oppfølging, og å sikre at barneverntjenesten har nok ressurser til å sikre tiltak barnet trenger. Myndighetene må sikre at fosterhjem ikke taper økonomisk på å påta seg fosterhjemsoppdraget, og sikre mot tap av tjenestepensjon ved frikjøp, samt ivareta rett til frikjøp ved behov. Se pkt. 2.10.

For de som har svart i pkt. 2.6: at de ikke ville tatt på seg oppdraget på ny, har 91 % svart at arbeidsbelastningen har vært mer krevende enn forventet. De har begrunnet det i at barnet viste seg å ha større utfordringer enn de ble forespeilet, samt manglende tjenestepensjon ved frikjøp, at det var for emosjonelt krevende, og at fosterforeldre har manglende mulighet til å ivareta barnets beste da fosterforeldre har begrensede rettigheter, samt at fosterforeldre taper økonomisk på å være fosterforeldre kontra å ha en jobb i arbeidslivet. 78 % er helt, eller delvis, uenig i at de vil anbefale andre i å bli fosterhjem.

I slekt fosterhjem sier 64% sier at arbeidsbelastningen har vært mer krevende enn forventet.

Kapittel 3: Informasjon om barnet før plassering

40 % er uenig i at de fikk nok informasjon om barnets psykiske helse og fungering før plassering, og 30 % er uenig når det gjelder nok informasjon om barnets somatiske helse.

Tallet er høyere for de som har svart de ikke ville tatt på seg oppdraget på ny; her er 61 % uenig i at de fikk god nok informasjon om barnet før plassering, inkludert informasjon om barnets psykiske helse.

Kapittel 4: Barnets helse og tilretteleggingsbehov, herunder frikjøp som tilretteleggingstiltak

82 % er helt eller delvis enig i at barnet har betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder. Se pkt. 4.1.

Mer enn 1/3 opplever ikke at barnet har fått en god tverrfaglig kartlegging av sin helse og sitt mestringsnivå. Se pkt. 4.2.

Nærmere 1/4 opplever ikke at barnet får de tilretteleggingstiltak det har behov for, men 10 % anser ikke at barnet trenger noe tilretteleggingstiltak. Se pkt. 4.3.

Frikjøp er et tilretteleggingstiltak for barnet som er iverksatt helt eller delvis for nærmere 70 %, veiledning utgjør 47 % mens avlastning utgjør 42 %. 14 % har ikke noe avlastningstiltak. Se pkt. 4.4. Frikjøp helt og frikjøp delvis er omtrent 50-50.

De fleste som er frikjøpt delvis, er frikjøpt 30-60 %. Se pkt. 4.4.a. Mange anser at deres frikjøp blir langvarig og har ingen konkret avtale om lengde. Se 4.4. b De fleste har vært frikjøpt mellom 2-4 år, se pkt. 4.4.c.

Barnets omsorgsbehov er den dominerende grunn til frikjøp for 9 av 10 frikjøpte fosterforeldre. Se pkt. 4.4.d.

3/4 anser at frikjøpsgraden er tilstrekkelig til å utføre fosterhjemsoppdraget på en god måte. Se pkt. 4.4.e. De fleste som ikke har vært frikjøpt i den grad det har vært behov for, begrunner dette med

uenighet med barneverntjenesten om barnets omsorgsbehov samt kommunenes økonomi. Se pkt. 4.4.f.

Nesten halvparten av de frikjøpte ble kompensert ved å motta KS satser, mens 1/3 fikk kompensert inntekt 100 prosent. Se pkt. 4.4. g Rundt 30 % fikk fosterhjemsgodtgjøring i tillegg til helt eller delvis frikjøp. 52 % av de frikjøpte oppgir at de ikke har fått dekket tap av tjenestepensjon.

Ni av ti svarer at frikjøpet har vært viktig for å mestre fosterhjemsoppdraget. Se pkt. 4.4. h. Fosterforeldre er uenig i at god veiledning kunne redusert behovet for frikjøp. Se pkt. 4.4. i. Konsekvensen av frikjøpet har vært at de får bedre evne til å gi den utviklingsstøtten som barnet trenger, og de har maktet å stå i oppdraget lenger. Se pkt. 4.4.j.

Rundt 1/4 har måttet si opp sin stilling utenfor hjemmet, og nærmere 70 % har tapt opptjening av tjenestepensjon som konsekvens av å være frikjøpt. Rundt 1/3 opplever høy grad av uforutsigbarhet idet man ikke vet om frikjøpsavtalen forlenges. Se pkt. 4.4.j.

Rundt 80 % har ikke søkt om hjelpestønad fra NAV eller grunnstønad. Se pkt. 4.5.

For de som har svart de ikke ville tatt på seg oppdraget på ny i henhold til pkt. 2.6; angir 92 % av fosterforeldre at de er helt, eller delvis, enig i at barnet hadde betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder. Her er det høyere andel som ikke har fått tilretteleggingstiltak.

Over halvparten av barna får ekstra oppfølging i barnehage/skole. Se pkt. 4.7.

BUP/ DPS og PPT er de mest hyppige benyttede hjelpeinstanser. Se pkt. 4.8.

Kapittel 5: Oppfølging fra andre instanser

Det er flere som anser at barnet får den oppfølgingen det trenger enn de som ikke gjør det. Se pkt. 5.1 30 % anser imidlertid at det er instanser som barnet burde fått hjelp fra i dag, og burde vært henvist til. Se pkt. 5.2.

Instanser de fleste ønsker hjelp fra, men ikke har hjelp fra, gjelder først og fremst BUP/ DPS, men og PPT – se pkt. 5.2.a.

Rundt 1/3 av barna har en individuell plan og opp mot halvparten en ansvarsgruppe. Se pkt. 5.3 og 5.4.

De fleste er mer enig enn uenig i at barneverntjenesten og de har en lik oppfatning av barnets utfordringer. Se pkt. 5.5.

Kapittel 6: Økonomiske forhold

Nærmere 1/3 er uenig i at utgiftsdekningen er tilstrekkelig, og anser at fosterfamiliens økonomiske trygghet er svekket som følge av fosterhjemsoppdraget. Se pkt. 6.2 og 6.3.

Rundt 40 % anser det ikke enkelt å få dekket ekstra utgifter utover det faste månedsbeløpet fra barneverntjenesten se pkt. 6.4.

Rundt 40 % anså ikke etableringstilskuddet var tilstrekkelig til å dekke utgiftene til nødvendig basisutstyr se pkt. 6.5.

Rundt 1/3 anser at barneverntjenesten lar hensyn til økonomi være til hinder for tiltak som barnet og fosterhjemmet har behov for. Se pkt. 6.6.

Nærmere 60 % har gjennomgått fosterhjemsavtalen med vedlegg sammen med barneverntjenesten før plassering. 1/4 gjennomgår den en gang i året, og rundt 10 % har aldri gjennomgått den med barneverntjenesten. Se pkt. 6.7.

Av de som ikke ville påtatt seg oppdraget på nytt er 62 % er helt, eller delvis, uenig i at deres økonomiske trygghet ble ivaretatt slik de ble forespeilet ved rekruttering.

Kapittel 7: Oppfølging og veiledning

Flertallet er enig i at de får den oppfølgingen de trenger fra barneverntjenesten, mens nærmere 1/3 er mer uenig. Se pkt. 7.1.

Flertallet er enig i at barneverntjenesten bistår i kontakt med offentlige etater som skole, PPT, helse, mens nærmere 1/3 er uenig. Se pkt. 7.2.

3/4 anser at barnet får god oppfølging fra barneverntjenesten. Se pkt. 7.3.

Nærmere 1/3 anser at barnet ikke har god kontakt med sin kontaktperson i barneverntjenesten. Se pkt. 7.4.

1/3 er uenig i at de får den avlastningen de har behov for. Se pkt. 7.5.

Med hensyn til skifte av kontaktpersoner i løpet av plasseringen så angir rundt 30 % at de har skiftet 3-4 ganger i løpet av plasseringen mens 17 % ikke har skiftet. 17 % har skiftet 5-6 ganger og 10 % har skiftet fra 7-10 kontaktpersoner. Se pkt. 7.6 b.

Med hensyn til skifte av tilsynsfører i løpet av plasseringen har det ikke vært skifte i 45 % av tilfellene. Rundt 30 % har skiftet 1-2 tilsynsførere og rundt 20 % har skiftet fra 3-6 tilsynsførere. Se pkt. 7.8.d.

Av de som ikke ville påtatt seg oppdraget på nytt jf. pkt. 2.6, er 54% helt eller delvis uenig i at de får den avlastningen de trenger (pkt. 7.5). De er også mer misfornøyd med oppfølgingen fra barneverntjenesten.

Rundt 40 % anser ikke at endringene i Norsk barnevern etter dommene i EMD og Høyesterett, har hatt noen betydning for dem. 25% anser det har medført økt samværsfrekvens eller økt lengde på samvær. 5 % har fått avbrutt adopsjonsprosess.

Rundt 20 % anser det har betydd mindre forutsigbarhet for fosterhjemmene, 12 % melder om økt fokus på tilbakeføring til foreldre, jf. pkt. 7.9.

For de barn som har fått økt samvær sier rundt 127 (42 %) at det har vært negativt for barnet, mens rundt 95 (32 %) sier det har vært bra for barnet med økt samvær jf. pkt. 9.2 a.

Fosterforeldre rapporterer om en rekke nødvendige og praktiske løsninger for barnet som ikke fungerer som følge av at barna er fosterbarn:

60 % angir problem med tilgang til Helsenorge.no, Rundt 40 % har vansker med bankkonto og kort til barnet, rundt 1/3 har problem med utstedelse av pass, og 1/4 med tilgang til vipps. jf. pkt. 7.10.

Kapittel 8: Opplæring

Med hensyn til opplæring er rundt 60 % helt eller delvis enig i at de har fått tilstrekkelig opplæring i forkant av fosterhjemsoppdraget og etter plasseringen, se pkt. 8.1 og 8.2.

Når det gjelder opplæring innen ulike temaer er bildet mer variert. Like mange er enig som uenig i at de har fått tilstrekkelig opplæring til å ivareta barn og unge med traumer. Rundt 15 % angir at temaet ikke aktuelt for dem (jf. pkt. 8.3). Rundt 70 % anser ikke å ha behov for opplæring i å ivareta barn med en annen religion enn fosterhjemmet (jf. pkt. 8.4). Det samme gjelder opplæring i å ivareta barn med funksjonsnedsettelse eller annen etnisk bakgrunn enn fosterhjemmet (pkt. 8.5 og 8.6). 30 % er helt eller delvis uenig i at de har fått tilstrekkelig opplæring til å ivareta barn og unge som bryter med normer for kjønn og/eller seksualitet (eks. lesbiske, bifile, homofile og transpersoner) mens 60% vet ikke om de har fått tilstrekkelig opplæring i dette jf. pkt. 8.7.

Kapittel 9: Samvær og barnets /ungdommens kontakt med slekt og nettverk

Rundt 60 % har samvær med mor, og rundt 40 % med far, rundt 40 % har samvær med søsken, rundt 20 % har fellessamvær med mor og far. 17 % har samvær med andre, som angis å være besteforeldre, tanter onkler, storfamilien, mm. Se pkt. 9.1.

Felles samvær mor og far:

37 % oppgir fellessamvær med mor og far 5-8 ganger i året, 35 % 1-4 ganger i året. 20 % har fellessamvær 9-12 ganger i året. 6 % har mer enn 18 samvær. De fleste med fellessamvær har 2-4 timer per gang. Se pkt. 9.1.1.a og 9.1.1. b.

Rundt 57 % angir at det er fastsatt samvær med tilsyn. 62% av fosterforeldre oppgir at de blir brukt som trygghetsperson under samvær. Se pkt. 9.1.1.c og 9.1.1.d.

Samvær med mor:

Hvor mange ganger i året har barnet samvær med mor, jf. pkt. 9.1.2.a:

- 42 % har samvær 1-4 ganger i året
- 31 % har samvær 5-8 ganger i året
- 17 % har samvær 9-12 ganger i året.
- 2 % har samvær 13-18 ganger i året
- 8 % har samvær mer enn 18 ganger i året.

Lengden på samvær med mor, jf. pkt. 9.1.2. b:

- 25 % har samvær som varer 1-2 timer per gang
- 39 % har samvær som varer 2-4 timer per gang
- 17 % har samvær som varer 4-6 timer per gang
- 6 % har overnatting
- 10 % har helgesamvær

Det er fastsatt samvær med tilsyn i underkant av 50 % av sakene. Jf. pkt. 9.1.2.c

Hvor mange ganger i året har barnet samvær med far, jf. pkt. 9.1.3.b

- 52 % har samvær 1-4 ganger i året
- 28 % har samvær 5-8 ganger i året
- 14 % har samvær 9-12 ganger i året.
- 2 % har samvær 13-18 ganger i året
- 3 % har samvær mer enn 18 ganger i året.

Lengden på samvær med far jf. pkt. 9.1.2. b:

- 28 % har samvær som varer 1-2 timer per gang
- 38 % har samvær som varer 2-4 timer per gang
- 15 % har samvær som varer 4-6 timer per gang

5 % har overnatting
11 % har helgesamvær

Det er fastsatt samvær med tilsyn i 44 % av sakene. Jf. pkt. 9.1.3.c

54 % sier at samværet ikke har endret seg for barnet siden høsten 2019, mens rundt 33 % sier det har økt og 13 % sier det er redusert. Jf. pkt. 9.2. For de barn som har fått økt samvær sier rundt 42 % at det har vært negativt for barnet, mens rundt 32 % sier det har vært bra for barnet med økt samvær. Se pkt. 9.2.a.

56 % er helt eller delvis uenig i at samværsgraden antall og lengde, eventuelt fravær av samvær som er bestemt, er til det beste for barnet. Jf. pkt. 9.3.

Fosterforeldre er delt i spørsmålet om de får medvirke i spørsmål om utforming av samværsordningen. Se pkt. 9.4.

Barnet får ikke medvirke i spørsmål om samvær sier nærmere 55 % av fosterforeldrene. Se pkt. 9.5.

Rundt 60 % av fosterforeldrene er helt eller delvis enig i at samvær med biologisk familie som en viktig arena for barnets identitetsutvikling. Se pkt. 9.6.

55 % angir at barnet ikke har digital kontakt med sine foreldre via internett/SMS/sosiale medier. Se pkt. 9.7.

22 % av fosterforeldrene oppgir at barnet har digital kontakt med en av foreldrene. 22 % oppgir at barnet har digital kontakt med begge foreldre.

I tilfellene hvor barnet har digital kontakt, anser nærmere 50 % av fosterforeldrene at kontakten er positiv, frivillig og gir barnet trygghet. Nærmere 40 % oppgir at det er vanskelig å ha oversikt over kontakten og vite hvordan det oppleves for barna. I underkant av 30 % angir at den digitale kontakten er negativ og belaster barnet med bekymring og uro. Jf. pkt. 9.7.a.

Kapittel 10: Fosterforeldrenes kontakt med barnets foreldre

Når det gjelder fosterforeldres kontakt med barnets foreldre oppgir 10 % å ha dette ukentlig, rundt 40 % å ha det månedlig, 15 % å ha det på halvårsbasis mens rundt 30 % angir å ikke ha direkte kontakt. Se pkt. 10.1.

65 % vurderer kontakten med mor til å være fra ok til god. Se pkt. 10.2.

I de tilfeller hvor kontakten med mor er vanskelig er det spesifisert til å handle om rus, psykiatri, og at mor er avvisende, eller ikke møter opp til avtalt samvær. 29 % har svart at kontakten med foreldrene oppleves som uhensiktsmessig da fosterhjems plasseringen er langvarig og tilbakeføring ikke er aktuelt, 27 % har svart at fosterforeldre er usikker på hvordan de skal håndtere kontakten med mor, 24 % har svart at Fosterbarnet motsetter seg kontakt, 20 % har svart at de synes det er for emosjonelt krevende, 13 % har svart at barneverntjenesten har ikke lagt opp til kontakt mellom fosterforeldre og mor, 11 % har svart språklige barrierer vanskeliggjør kontakt. Se pkt. 10.2. a.

44 % vurderer kontakten med far til å være fra ok til god. Se pkt. 10.3.

I de tilfeller hvor kontakten med far er vanskelig er det spesifisert til å handle om manglende interesse, trusler og press og ustabilitet, at far er fraværende, rus/ psykiatri, eller ikke møter opp til avtalt samvær. Se pkt. 10.3.a. Rundt 27 % oppgir at barnet motsetter seg kontakt med far. 35 % er usikker på hvordan de skal håndtere kontakten med far, 23% har svart at kontakten med foreldrene oppleves som uhensiktsmessig da fosterhjems plasseringen er langvarig og tilbakeføring ikke er aktuelt, 16 % har svart at fosterforeldre synes det er for emosjonelt krevende, 12 % har svart

barneverntjenesten har ikke lagt opp til kontakt mellom fosterforeldre og far, 11 % har svart språklige barrierer vanskeliggjør kontakt. Se pkt. 10.3. a.

Fosterforeldre har kontakt med en rekke andre i barnets nettverk – nærmere 50 % har angitt kontakt med søsken, besteforeldre, 1/3 oppgir kontakt med tanter – onkler. 20 % oppgir at de ikke har noen slik kontakt. Se pkt. 10.4.

81 % er helt eller delvis enig i at god kontakt mellom dem som fosterforeldre og med barnets foreldre er viktig for barnet. Se pkt. 10.5.

Kapittel 11: Barnets rett til medvirkning og familieliv

I underkant av 80 % er enig eller nesten enig i at barnet får medvirke i spørsmål som gjelder ham eller henne, jf. pkt. 11.1, men barn får i mindre grad medvirke ved fastsettelse av samvær, jf. pkt. 9.5.

Rundt 90 % anser at barnet har sin tilhørighet i fosterfamilien, mens i underkant av 30 % anser at barnet har sin tilhørighet i biologisk familie jf. pkt. 11.2.

Kapittel 12: Samarbeid med barneverntjenesten

I underkant av 70 % er helt el delvis enig i at det er et godt samarbeid med barneverntjenesten. Se pkt. 12.1

Rundt 35 % oppgir at de har hatt samarbeidsvansker/konflikt med barneverntjenesten, jf. pkt. 12.2 60 % av de som har hatt konflikt grunngir dette med uenighet med barneverntjenesten i hva som er barnets behov, 43 % angir manglende medvirkning i viktige beslutningsprosesser, 39 % uenighet om godtgjøring og økonomisk forhold og 40 % dårlig kjemi med saksbehandler. Se pkt. 12.2.a Konsekvensene av disse samarbeids-vanskene oppgir de fleste til å være at barnet ikke får de tiltak og den oppfølging som trengs samt at det har gått utover andre medlemmer av fosterhjemmet. Se pkt. 12.2. b.

Fosterforeldre har sagt hva de mener ville bidratt til bedre samarbeid med barneverntjenesten. Se pkt. 12.2. c. Her kunne man krysse av for flere svaralternativer. Tydeligere rettigheter for fosterforeldre er valgt av 72 %, 56 % rett til å kunne påklage avgjørelser de er uenig i til et overordnet konfliktløsningsorgan, 37 % har angitt rett til å skifte kontaktperson eller barneverntjeneste, 36 % har angitt tilgang til en meglingsordning mellom fosterhjemmet og barneverntjenesten.

Rundt 30 % er helt eller delvis enig i at de er bekymret for at barneverntjenesten kan si opp avtalen og flytte barnet hvis det oppstår en konflikt mellom dem og barneverntjenesten. Se pkt. 12.3.

De aller færreste fosterforeldre oppgir å ha tatt kontakt med statsforvalter (fylkesmannen) i løpet av plasseringen for å få hjelp, jf. pkt. 12.4, blant de som har tatt kontakt med statsforvalter oppgir 70 prosent å ha fått hjelp og råd jf. pkt. 12.4.a.

For de fosterforeldre som ikke ville påta seg oppdraget på nytt jf. pkt. 2.6, rapporterer 60 % at de har hatt konflikt med barneverntjenesten og 70 % sier det skyldes uenighet om barnets behov. 40 % er helt eller delvis enig i at de er bekymret for at barneverntjenesten kan si opp avtalen og flytte barnet.

Kapittel 13: Brudd, eller nesten brudd, i fosterhjemsoppdraget

6 % har opplevd brudd i fosterhjemsoppdraget som ikke var begrunnet i tilbakeføring jf. pkt. 13.1

Barneverntjenesten sa opp oppdraget i 30 % av tilfellene, og fosterhjemmet sa opp avtalen i 40 % av tilfellene, mens rundt 22 % oppga at man var enig om å avslutte forholdet, jf. pkt. 13.1. a.

Der barneverntjenesten sa opp oppdraget, ble fosterforeldrene i 80 % av tilfellene ikke informert om at de kunne ha klagerett på vedtaket se 13.1. b.

Årsaken til at fosterhjems plasseringen måtte avsluttes ble begrunnet med manglende/dårlig samarbeid med barneverntjenesten i 49 % av tilfellene, 47 % at barnet/ungdommen hadde for store behov til at fosterforeldrene opplevde at de kunne gi det god nok omsorg, 26% oppga at barnet ville flytte, 26 % oppga manglende veiledning, 23 % oppga det ble for emosjonelt krevende, 19 % hensyn til egenfødte barn m.m. Se 13.1. c.

For de fosterforeldre som ikke ville påta seg oppdraget på nytt i henhold til pkt. 2.6., så rapporterer 58 % av de som opplevde brudd at de sa opp oppdraget selv.

Kapittel 14: Ettervern

Nærmere 30 % har barn som er 15 år eller eldre jf. pkt. 14.1.

I underkant av 40 % av de med barn over 15 år, angir at barnevernet ikke har snakket om ettervern med dem. Se pkt. 14.2.

Nærmere 60 % angir at barneverntjenesten tok opp ettervern som tema før barnet ble 18 år. Se pkt. 14.2.a.

Nærmere 40 % av de med barn over 15 år svarer nei på om barneverntjenesten har snakket med ungdommen om ettervern. Se pkt. 14.3.

Fosterforeldrene selv har snakket med ungdommen i rundt 80 % av tilfellene. Se pkt. 14.4.

Nærmere 80 % anser at ungdommen skal bo hos dem utover 18 års dagen. Se pkt. 14.5.

Nærmere 60 % svarer nei på at de og ungdommen har fått tilstrekkelig kunnskap om muligheter for tiltak under ettervern. Jf. pkt. 14.6.

Rundt 35 % har ungdom over 18 år, og rundt 35 % av disse opplever ikke at ungdommen får gode etterverntiltak. Jf. pkt. 14.7.

I underkant av 45 % av fosterforeldrene er helt eller delvis uenig i at fosterhjemmet får nødvendig kompensasjon i ettervernperioden. Se pkt. 14.7. b.

6.0 Resultater, tabeller med kommentarer

6.1 Informasjon om hjem, fosterbarn og bakgrunn

Fosterhjemmene

837 av fosterhjemmene har ett fosterbarn. 279 har to fosterbarn og 27 av fosterhjemmene har tre fosterbarn. Av de som har flere enn ett fosterbarn er det 177 søskenplasseringer, mens 134 har fosterbarn som ikke er søsken.

379 av fosterforeldrene har egenfødte barn under 18 år.

863 av hjemmene er ordinære, mens 146 er slekts fosterhjem og 71 er nettverksfosterhjem, 8 er fosterhjem for enslige mindreårige asylsøkere.

878 av plasseringene er omsorgsplasseringer hvor fylkesnemnda har vedtatt omsorgsovertagelse, 180 er frivillige plasseringer, som betyr at foreldrene har gitt samtykke til plassering og der det ikke foreligger vedtak fra fylkesnemnda. 25 oppgir å ha barn på ettervern. 10 fosterforeldre vet ikke hva slags type plassering de har. Se undersøkelsen pkt. 1.1-1.6.

Omsorgskommunene

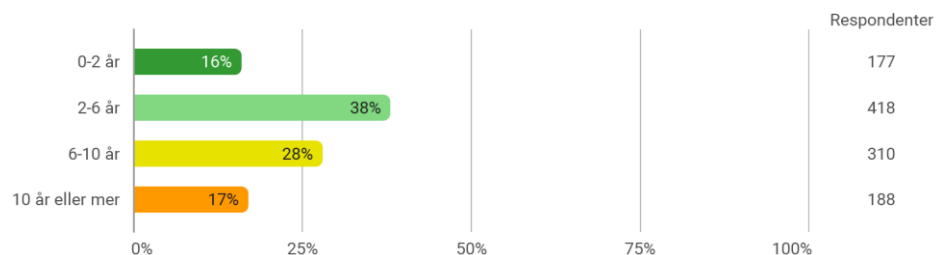
Det er rundt 225 kommuner som er oppgitt som omsorgskommuner, disse er spredt over hele landet.

Fosterbarna

De fleste av fosterhjemmene har barn i alder 7-15 år. 124 har barn i alder 16-18 år, mens 72 av fosterhjemmene har barn over 18 år. 3 av fosterhjemmene har barn under ett år, mens 60 har barn i alder 1-3 år, og 140 fosterhjem har barn i alder 4-6 år.

De fleste av barna kom i fosterhjem da de var under 10 år gamle jf. pkt. 1.4.

De fleste av plasseringene er mer langvarige plasseringer jf. pkt. 1.5. som angir hvor lenge barnet har bodd i fosterhjemmet:

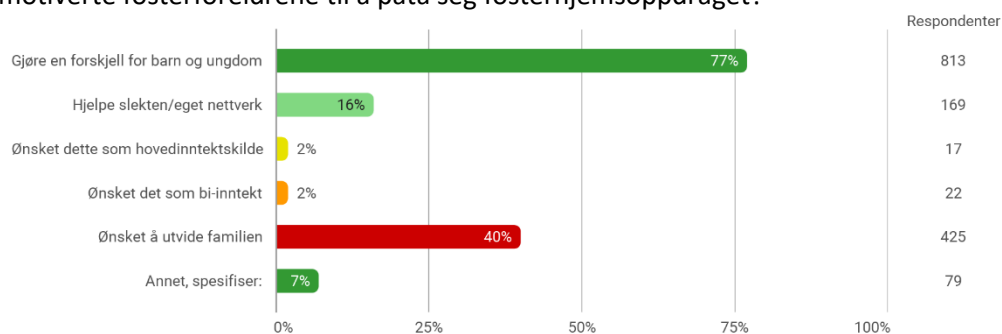
Pkt. 1.5. hvor lenge har barnet bodd i fosterhjemmet

Kommentar: Langvarige plasseringer betyr at mange av barna antagelig må anses å ha sin tilhørighet og retten til familieliv i fosterhjemmet. I undersøkelsens pkt. 11.2 svarer 872 fosterhjem at de anser at barnet har sin familietilhørighet i fosterhjemmet, mens 266 anser at barnet har det hos sine biologiske foreldre. Merk at det spørsmålet er formulert som et enten eller og legger ikke opp til at barnet kan ha tilhørighet flere steder samtidig.

I pkt. 2.9 svarer 872 av fosterforeldrene at de anser barnet som et fullverdig medlem av fosterfamilien.

6.2 Motivasjon, forventning og rekruttering

Hva motiverte fosterforeldrene til å påta seg fosterhjemsoppdraget?

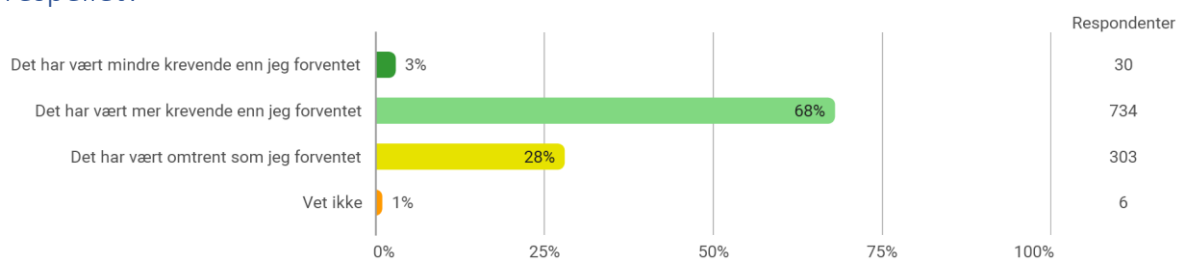

pkt. 2.1. angir hva som motiverte fosterforeldrene til å si ja til oppdraget

Kommentar: Det å gjøre en forskjell for barn og unge er den dominerende motivasjonen for å påta seg fosterhjemsoppdraget enten de har en relasjon til barnet fra før eller ikke. Mange fosterforeldre har en sterk tilknytning til barnet. Ønsket om at det skal gå bra med barnet er et bærende element for omsorgsoppdraget.

Ønske om å utvide familien og hjelpe slekt og nettverk, var også motivasjonsfaktorer for en del. Det er også her interessant å se at de fleste fosterforeldre så for seg en langvarig relasjon med fosterbarnet da de tok på seg oppdraget, uavhengig av om barnet forble i fosterhjemmet eller ikke, jf. pkt. 2.4. Fosterforeldres engasjement for fosterbarnet utgjør en stor samfunnsressurs som det er viktig å ivareta.

6.3 I hvilken grad opplevde fosterforeldrene at det å være fosterforeldre var slik som forespeilet?

Pkt. 2.3. angir om arbeidsbelastningen har vært som forventet

Kommentar: Det kan være utfordrende å fullt ut forberede fosterhjemmet på hva fosterhjemsoppdraget vil innebære. Likevel er det verdt å merke seg at mange opplever at det å være fosterforeldre ikke var slik som forespeilet. 734 (68 %) av fosterforeldrene anser at arbeidsbelastningen har vært mer krevende enn forventet, mens 303 anser at det har vært omtrent som forventet. Det store antallet som anser at det har vært mer krevende enn forventet, kan ses i sammenheng med pkt. 4.1 hvor de aller fleste fosterforeldrene anser at barnet/ungdommen har betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder. Det kan også ses i sammenheng med flere punkt: pkt. 4.2. hvor en god del fosterforeldre ikke anser at barnet har fått god tverrfaglig kartlegging av helse og mestringsnivå.

92 % av de som ikke ville ta på seg oppdraget på ny jf. pkt. 2.6 var helt, eller delvis, enig i at barnet hadde betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder.

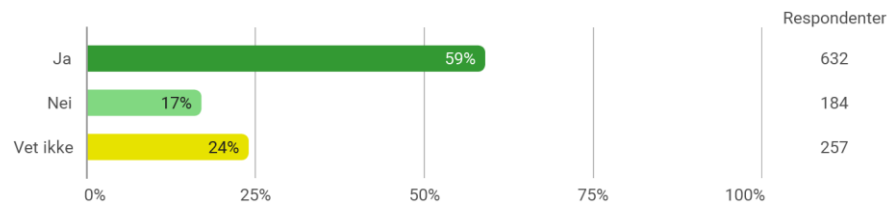
For de som har svart de ikke ville tatt på seg oppdraget på ny har 91 % svart at arbeidsbelastningen har vært mer krevende enn forventet.

Et interessant funn her er at 92 (av 146) slekts fosterhjem og 45 (av 71) nettverksfosterhjem er i kategorien av at det har vært "mer krevende enn forventet" (586 er ordinære hjem). I slekt fosterhjem gruppen sier 64 % at arbeidsbelastningen har vært mer krevende enn forventet (2.3) Det anser vi underbygger nødvendigheten for bedre/gode forberedelser og opplæring også av fosterhjem som rekrutteres i slekt og nettverk. Det er spesielt viktig å ikke undervurdere når ambisjonene er å rekruttere betydelig flere i denne gruppen.

Fosterforeldre har hatt ulike forventninger til oppdragets varighet i forkant av plasseringen. 678 av fosterforeldre forventet at de skulle ha en relasjon til barnet hele livet, uavhengig av om barnet forblir i fosterhjemmet eller ikke. Mange anser at barnet skulle bo hos dem til barnet blir 18 år, og en god del forventet at barnet skulle bo hos dem på ettervern etter at barnet var fylt 18 år.

En del fosterforeldre - 138 - hadde forventning om å kunne få adoptere fosterbarnet da de tok på seg fosterhjemsoppdraget. Se pkt. 2.4.

6.4 I hvilken grad ville fosterforeldrene med dagens erfaring på ny påta seg oppdraget?

pkt. 2.6. angir om fosterforeldre ville tatt på seg oppdraget på ny

Kommentar: Flertallet av de spurte ville ta på seg et slikt oppdrag på nytt, mens en god andel svarte nei eller visste ikke. Sterk tilknytning til barnet var grunn for de som ønsket å ta på seg på oppdrag på nytt, og fordi det var en viktig samfunnsoppgave. De som ikke ville ta på seg oppdrag på nytt, begrunnet dette som med at barnet hadde større utfordringer enn de var forespeilet. Andre grunner var at de ble påført økonomisk tap gjennom manglende pensjonsdekning ved frikjøp, at oppdraget var for emosjonelt krevende, samt manglende rettigheter til å ivareta barnets beste. Se pkt. 2.6.a

NB! Noen har misforstått spørsmålet og tolket det som om de vil ta på seg et nytt oppdrag da flere svarer at de er for gamle for å ta på seg et nytt oppdrag (5-6 svar på dette).

En kommentar fra en respondent:

«Vær oppriktig i rekrutteringen! Ikke skap forventninger som ikke kan oppfylles, med frustrerte fosterforeldre som resultat!»

6.5 Vil fosterforeldrene anbefale andre å bli fosterhjem?

362 av fosterforeldrene er helt eller delvis uenig i at de vil anbefale andre å bli fosterforeldre. 630 er helt eller delvis enig i at de vil anbefale andre å bli fosterforeldre, pkt. 2.7.

Enkelte av fosterforeldrene har skrevet i kommentarfeltet:

«For tiden er hele fosterhjemstilværelsen for usikker til at folk vil gå inn i den. Alt for utforutsigbart og fosterforeldre har ikke noen stemme eller rettsvern»

«Viktig å høre på og hensynta fosterforeldrenes uttalelser og vurderinger rundt barnet. Vi lever med barnet/ barna hele tiden og kjenner dem etter hvert godt. Det bør vektlegges i stor grad».

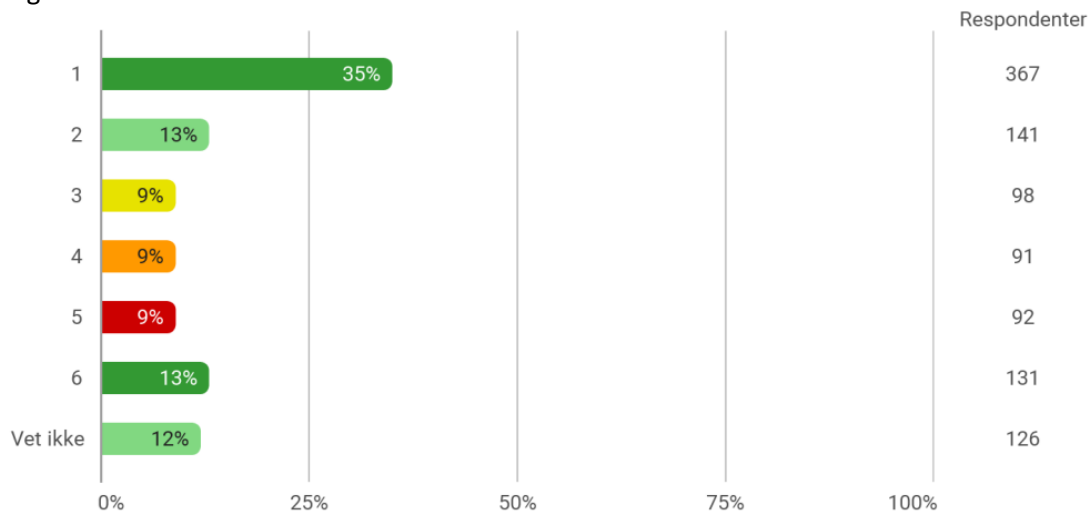

6.6 I hvilken grad ville fosterforeldrene gjerne gå inn i et nytt fosterhjemsoppdrag?

732 av respondentene (69 %) er helt el delvis uenig, eller vet ikke om de gjerne tar på seg et nytt oppdrag. Se pkt. 2.8.

Spørsmål 2.8 i undersøkelsen: Hvor enig er du i følgende utsagn:

«Jeg vil gjerne gå inn i et nytt fosterhjemsoppdrag» Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

Kommentar: Fosterbarn står i kø og fosterhjem er en knapp ressurs. Da må vi ivareta barna ved å ivareta fosterhjemmets mestringsopplevelse. Fosterforeldrene skriver i undersøkelsen at de ikke ville bytta bort relasjonen og den store gleden i å være der for de/det nåværende barnet, men at systemet ikke er tilrettelagt godt nok for å si ja til et nytt oppdrag. Vi trenger stabilitet og gjenbruk av alle gode fosterhjem til det beste for barna.

Noen respondent svar i kommentarfeltet:

«Være åpne på den krevende oppgaven og fosterhjemmet må i mye større grad få innsyn i barnets opplevelser og miljøet det kommer fra»

«Å være fosterforeldre er utrolig krevende, men jeg ville aldri vært uten vår nydelige fosterdatter»

6.7 Hva anser fosterforeldre er de viktigste tiltakene myndighetene kan gjøre for å rekruttere flere fosterhjem? (mulig å krysse av på flere svaralternativer) Pkt. 2.10.

Kommentar: Fosterforeldrene sier at det viktigste man kan gjøre for å rekruttere flere fosterforeldre, er å sikre god oppfølging og veiledning i fosterhjemmet. Mange svarer dessuten at det bør sikres at barneverntjenesten har kapasitet og økonomisk fleksibilitet til å sikre de tiltak barnet trenger i fosterhjemmet. Mange er også opptatt av at fosterhjemmet ikke taper økonomisk på å ta på seg fosterhjemsoppdraget, sikre rett til tjenestepensjon ved frikjøp, samt å sikre rett til frikjøp ved behov. Det å sikre avlastningsmulighet for fosterhjemmet og å styrke rettigheter og rettsikkerhet har også høy score. Det er dessuten viktig for mange at fosterhjemmets egenfødte barn blir tatt hensyn til. Sikre avlastningsmulighet for fosterhjemmet, utrede barnets helse og mestringsnivå før plassering, sikre økonomi til finansiering av tiltak og nok ressurser i barnevernstjenesten jf. pkt. 2.10. Det er også mange som krysser av for det å utrede barnets helse og mestringsnivå for plassering. Disse forholdene har vært understreket av foreningen i årenes løp, som viktig å ivareta i

fosterhjemsomsorgen. I høringsinnspill til NOU 2018:18 understreket foreningen også disse hensynene.

Kommentarer fra respondenter:

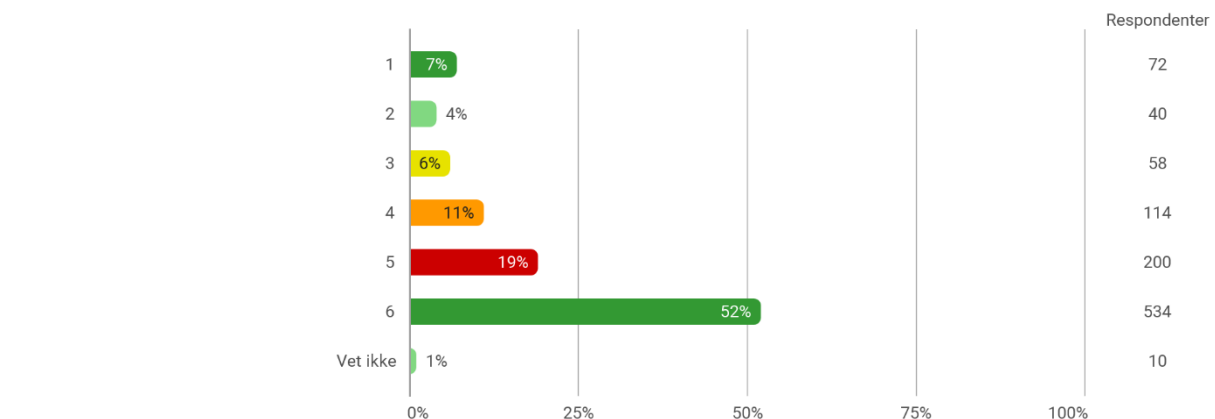
«Jeg har vært frikjøpt i totalt 11 år og tapt mye i pensjonsopptjening, dette er et viktig punkt for meg å ta opp»

«Barnevernet må være mer på banen, følge opp bedre og ikke så enorm utskifting av saksbehandlere»

6.8 Informasjon om barnet før plassering, kartlegging av barnets helse og tilretteleggingstiltak for barnet

4.1 Hvor enig er du i følgende utsagn:

«Barnet/ungdommen har betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder» Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

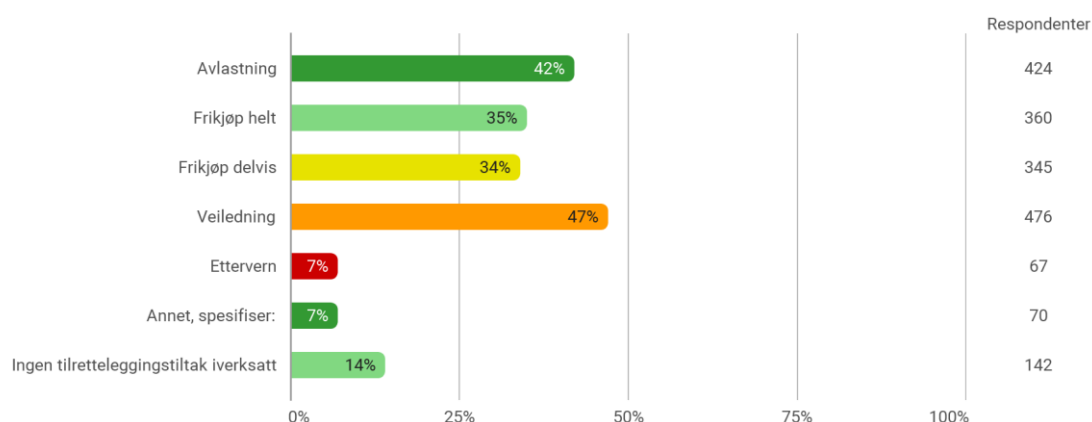

Kommentar: En stor andel fosterforeldre anser at barna de har omsorgen for har betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder. 92 % av dem som ikke ville ta på seg oppdraget på ny, jf. pkt. 2.6, var helt eller delvis enig i at barnet hadde betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder. (Dette tallet har vi hentet ut fra undersøkelsen ved krysskjøring av ulike data, og fremkommer ikke av data i selve rapporten vedlagt).

Mange fosterforeldre anså også at de ikke fikk nok informasjon om barnets fungering og psykiske helse før plassering jf. pkt. 3.1 og 3.2. Fosterforeldre anså i noe større grad at de fikk informasjon om barnets somatiske helse før plassering. jf. pkt. 3.3.

En god del er uenige i at barnet har fått god tverrfaglig kartlegging av sin helse og mestringsnivå jf. pkt. 4.2. På spørsmålet om barnet har fått de tilretteleggingstiltak det har behov for, er det få som er helt enig. Jf. pkt. 4.3 10 % - det vil si 107 av fosterforeldrene angir at barnet ikke har behov for tilretteleggingstiltak.

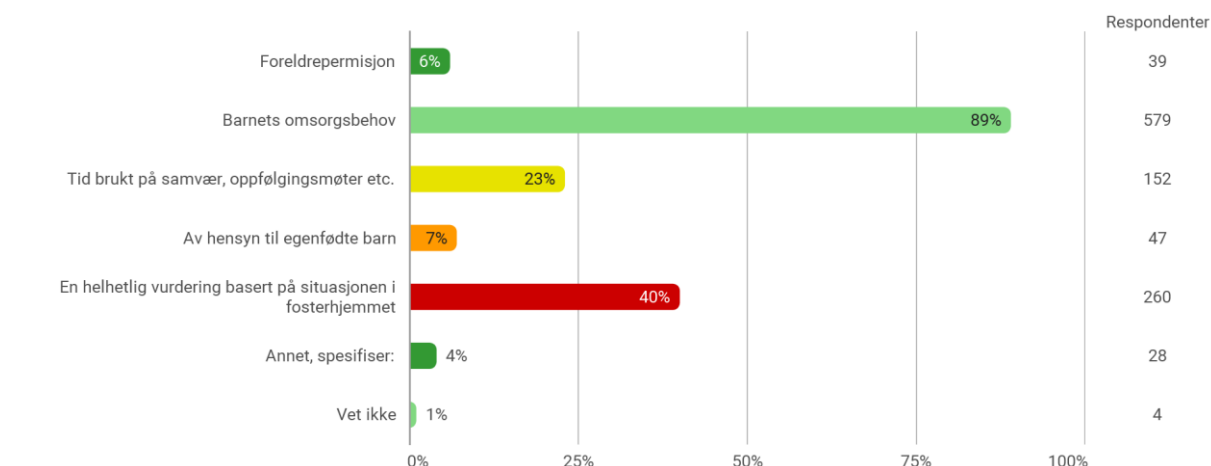
Spørsmål 4.4 i undersøkelsen: Hvilke tilretteleggingstiltak for barnet er iverksatt?
(du kan velge flere svaralternativer)

Kommentar: Veiledning, avlastning og frikjøp er de dominerende tilretteleggingstiltakene, hvorav “frikjøp helt eller delvis” er det flest sier de har. Frikjøp er det dominerende tilretteleggingstiltaket, tett fulgt av veiledning og avlastning. 14 % - det vil si 142 - angir at ingen tilretteleggingstiltak er iverksatt, hvilket harmonerer noenlunde med de som ikke anser at barnet har større behov enn andre barn i pkt. 4.1.

Av de som er frikjøpt delvis, er det flest som er frikjøpt i 30-60 prosent stilling, jf. pkt. 4.4.a. 31 % av de frikjøpte anser frikjøpet å bli langvarig mens flertallet av de frikjøpte angir at de ikke har noen konkret avtale om lengde jf. pkt. 4.4.b. Undersøkelsen avdekker også at mange allerede har vært langvarig frikjøpt, 355 av fosterforeldrene angir at de har vært frikjøpt mellom 2 og 8 år og 60 angir at de har vært frikjøpt i 10 år eller mer – se pkt. 4.4.c. Når vi også vet at de færreste får dekket tap i tjenestepensjon som ledd i frikjøpsavtalen med barnevernet, slår dette ekstra alvorlig ut i forhold til økonomisk tap når frikjøpet er langvarig.

Spørsmål 4.4.d i undersøkelsen: Hva har vært begrunnelsen for frikjøpet?
(du kan velge flere svaralternativer)

Kommentar: Den dominerende begrunnelsen for bruk av frikjøp er hensynet til barnets omsorgsbehov, men også fosterhjemmets situasjon og samvær og oppfølgingsmøter er viktige årsaker som har begrunnet frikjøp. Enkelte har også krysset av for hensyn til egenfødte barn. I det hensynet til barnets omsorgsbehov er den dominerende begrunnelsen, står dette i motsetning til fosterhjemsutvalgets rapport – som synes å anbefale en vesentlig omlegging av frikjøpsreglene og at det kun unntaksvis skal være anledning til frikjøp. Vi håper fosterhjemsstrategi som vil vedtas for årene fremover tar utgangspunkt i hensynet til barnets omsorgsbehov og fosterhjemmenes stemme når man skal utforme regelverket.

En høy andel av fosterforeldrene anser at frikjøpsgraden er tilstrekkelig for å utføre fosterhjemsoppdraget på en god måte, jf. 4.4.e. De som opplever at de ikke har vært frikjøpt i den grad det har vært behov for, angir at dette skyldes uenighet med barneverntjenesten om barnets omsorgsbehov, hensynet til kommunens økonomi, og at man ikke selv har ønsket det grunnet risiko for å lide økonomisk tap. Noen angir også at hensyn til at egen arbeidsgiver var en årsak til at man ikke skulle være frikjøpt. Der barneverntjenesten, grunnet økonomi eller uenighet om barnets behov, ikke innvilger frikjøp, har ikke fosterforeldre mye de skal ha sagt i dagens situasjon. Grunnen til dette er at det ikke er en rettighetsfestet ordning i dag.

I spesifisering fra fosterforeldre har enkelte skrevet oppgitt som grunn til frikjøp:

«Barnet bor på kode 6»

«Barnet har utviklet skolevegring og krever mye oppfølging»

«Det har stadig vært rettsaker som har satt barna tilbake i forhold til behov for støtte på natta (mareritt) og på dagene. Sterke reaksjoner i forbindelse med telefonsamtaler og samvær både i forkant og etterkant».

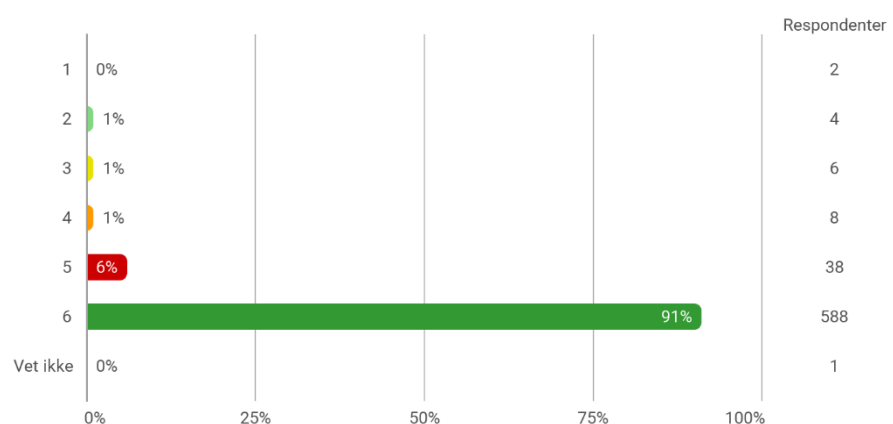
6.8.1 Frikjøpets betydning

Et overveldende antall fosterforeldre er enig i at frikjøpet har vært viktig for å mestre fosterhjemsoppdraget, og er uenig i at god veiledning kunne redusert behovet for frikjøp.

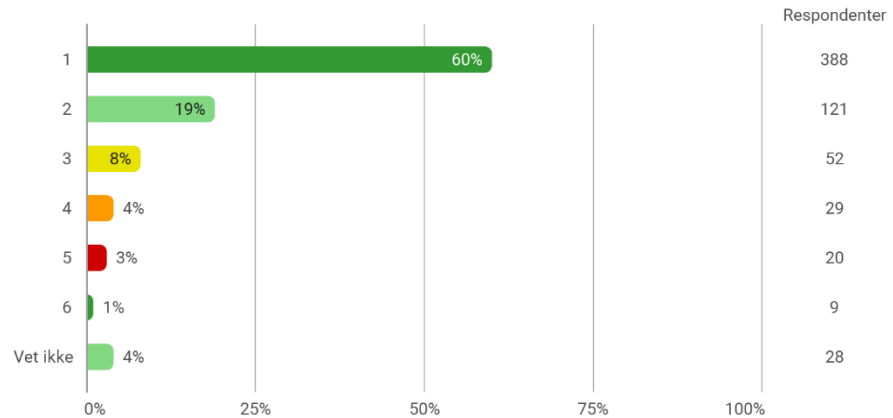
Spørsmål 4.4.h i undersøkelsen: Hvor enig er du i følgende utsagn:

«Frikjøpet har vært viktig for å kunne mestre fosterhjemsoppdraget»

Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

Spørsmål 4.4.i i undersøkelsen: Hvor enig er du i følgende utsagn:
 «God veiledning kunne redusert behovet for frikjøp»
 Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

Kommentar: Dette bekrefter de innspill Norsk Fosterhjemsforening har gitt til NOU 2018:18 Trygge rammer for fosterhjem hvor vi sterkt har frarådet det å dreie fra bruk av frikjøp og over på veiledning. Begge deler er av stor betydning for å mestre fosterhjemsoppdraget. Det at man har behov for frikjøp og øvrige tilretteleggingstiltak, er forståelig når så mange barn i ordinære fosterhjem har langt større omsorgsbehov enn andre barn jf. pkt. 4.1.

Mange fosterhjem opplever i dag økt samvær hvilket stiller krav til fosterhjemmets fleksibilitet. Det at oppdraget er emosjonelt belastende, er også forhold som er med på å begrunne behov for frikjøp. Det er også verdt å merke seg at mange fosterforeldre ikke selv ønsker å være frikjøpt. Flere ønsker å stå i jobben sin utenfor hjemmet, men ser at dette er nødvendig grunnet omsorgsbehovet barnet har. Å være frikjøpt har en god del negative konsekvenser for fosterforeldre: Som en av fosterforeldrene skrev til oss: «Jeg har mistet muligheten for å jobbe, være med kollegaer noe som betyr utrolig mye for min trivsel i hverdagen».

Hvilke konsekvenser har frikjøpet hatt for fosterforeldrene?

Pkt. 4.4. j angir konsekvensene av frikjøp for fosterforeldrene. På den positive siden angir nærmest alle at det har gitt anledning til å gi barnet den omsorg det trenger, og at man har maktet å stå i oppdraget lenger. Videre at det har gitt fosterhjemmet større grad av fleksibilitet. En stor andel oppgir tap av opptjening av tjenestepensjon, samt inntektstap som negativ konsekvens av frikjøp. 170 fosterforeldre har opplevd at de har mistet jobben på grunn av at de har vært frikjøpt. Her er det mange som kommer i en vanskelig situasjon. De opplever og mister sin tilknytning til arbeidslivet som følge av at de ikke har krav på lenger permisjon fra jobben, men like fullt at barnet fortsatt har behov for at de er frikjøpt. Det er nemlig begrenset hvor lenge man kan være frikjøpt og har rett på ulønnet permisjon i henhold til arbeidsmiljøloven 12-5 før man blir tvunget til å si opp arbeidsforholdet når permisjonstiden er ute. Da står fosterforelderen i en meget vanskelig og sårbar situasjon.

En god del peker også på den uforutsigbarheten som er forbundet med det å være frikjøpt da de ikke vet om frikjøpsavtalen forlenges. Her kan fosterforeldre oppleve å fra måned til måned være frikjøpt, uten noe forutsigbarhet overhodet.

Uttalelser fra enkelte respondenter:

«Psykisk utmattende med tanke på usikkerheten rundt frikjøp og familieøkonomien»

«Utfordring når barnet snart blir 18, da har jeg ikke lenger frikjøp, samt tap av stønader, veiledning etc. selv om barnet blir 18 år så vil det ikke dermed mestre livet mye bedre over natten»

Godtgjøring for Frikjøp

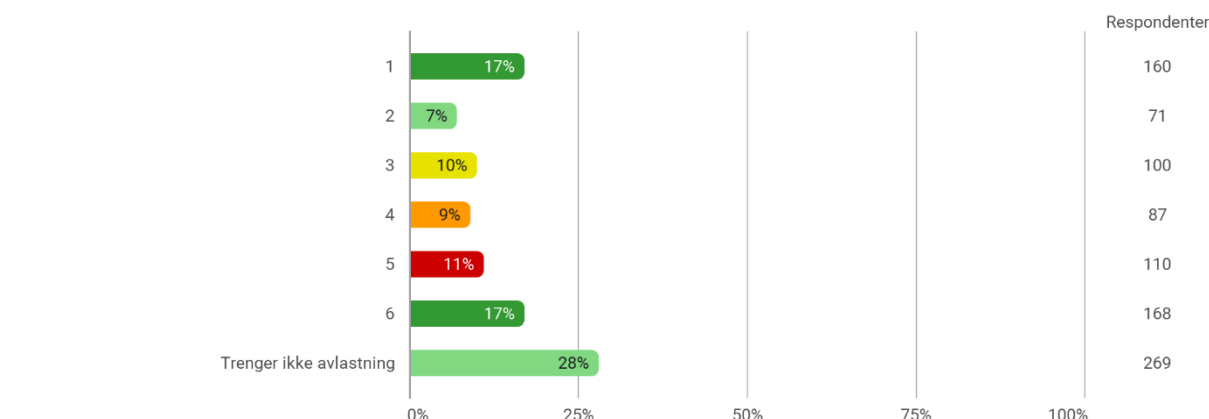
Godtgjørelse skjer i form av KS-satser eller ved å få kompensert tap i inntekt 100 prosent. 36 % angir at de har fått kompensert tap i inntekt 100 % og 52 % angir at de ikke har fått dekket tap i tjenestepensjon i henhold til pkt. 4.4.g. Frikjøpte fosterforeldre opplever ofte økonomiske tap og manglende forutsigbarhet.

6.8.2 Får fosterforeldre den avlastningen de trenger?

Spørsmål 7.5 i undersøkelsen: Hvor enig er du i følgende påstand:

«Vi får den avlastningen vi trenger»

Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

Kommentar: Mange fosterforeldre anser ikke å trenge avlastning, men blant den gruppen som trenger det, er det omtrent like mange som ikke får den avlastningen de trenger som de som gjør det. Dette er bekymringsfullt. Avlastning er et viktig tiltak som kan bidra til å gi et nødvendig avbrekk.

Av gruppen som ikke ville tatt oppdraget på nytt jf pkt 2.6., er det 54 % som anser de ikke får den avlastningen de trenger.

6.9 Oppfølging fra andre instanser

Flertallet av barna i undersøkelsen får oppfølging i barnehage/skole se pkt. 4.7. PPT er den instans flest av barna får oppfølging fra, samt BUP/DPS se pkt. 4.8.

Flertallet er helt eller delvis enig i at barnet får den oppfølgingen som trengs fra andre instanser, mens en god del er uenig i det. se pkt. 5.1.

297 fosterforeldre angir at barnet ikke får den hjelpen som barnet trenger og burde vært henvist til, det gjelder særlig BUP/ DPS og PPT og kommunepsykolog jf. pkt. 5.2. og 5.2. a

En stor andel fosterforeldre opplever at barneverntjenesten og fosterforeldrene har en lik oppfatning av barnets utfordringer og behov (se 5.5.).

Kommentar: Det er positivt at så mange anser at barneverntjenesten og de har lik oppfatning av barnas omsorgsbehov. Det er gjerne der man vurderer dette ulikt at samarbeidsvansker oppstår. Imidlertid er ikke dette slik for de som har svart at de ikke ville påtatt seg oppdraget på nytt.

6.10 Økonomiske forhold

En god del fosterforeldre opplever at familiens økonomiske trygghet har blitt svekket som følge av fosterhjemsoppdraget selv om de fleste fosterforeldre er helt eller delvis uenig i det, jf. pkt. 6.2. En god del fosterforeldre opplever at de økonomiske ytelsene for å finansiere tiltak til barnet ikke er tilstrekkelig, se pkt. 6.1. Når det gjelder den månedlige utgiftsdekningen, så er flertallet helt eller delvis enig i at den er tilstrekkelig til å dekke de faktiske utgiftene, men også her er mange fosterforeldre uenig. 43% av fosterforeldrene opplever at det ikke er enkelt å få dekket ekstrautgifter utover de faste månedsbeløpene fra barneverntjenesten, se pkt. 6.4.

På spørsmål om etableringstilskuddet man mottok da barnet flyttet inn var tilstrekkelig til å dekke utgiftene til nødvendig basisutstyr, var nesten like mange uenig i dette som de som var enig. 123 av fosterforeldrene oppgir her at de ikke har mottatt noe basistilskudd.

Kommentar: Mange av henvendelsene inn til rådgivningstjenesten i Norsk Fosterhjemsforening gjelder spørsmål og uenighet med barneverntjenesten om økonomiske forhold. Det som er vanskelig, er at fosterforeldrene ikke har noen instans å gå til der det er uenighet. Ifølge fosterhjemsavtalen kan man søke om å få dekket nødvendige utgifter som ikke dekkes av den månedlige utgiftsdekningen., Hovedregelen er at fosterforeldre ikke skal bære nødvendige utgifter til barnet. Imidlertid varierer det i hvilken grad man når frem med slike krav. Statsforvalter (tidligere kalt Fylkesmann) tar ikke inn slike saker og i dagens fosterhjemsavtale står det eksplisitt at ved uenighet så må man forsøke å bli enige. Foreningen anser spørsmål under fosterhjemsavtalen til å være avgjørelser som må anses som enkeltvedtak og som dermed må kunne påklages for avgjørelse i tilfeller der partene ikke blir enige. Man må finne løsninger som gjør at det ikke blir konflikt og samarbeidsvansker grunnet økonomi.

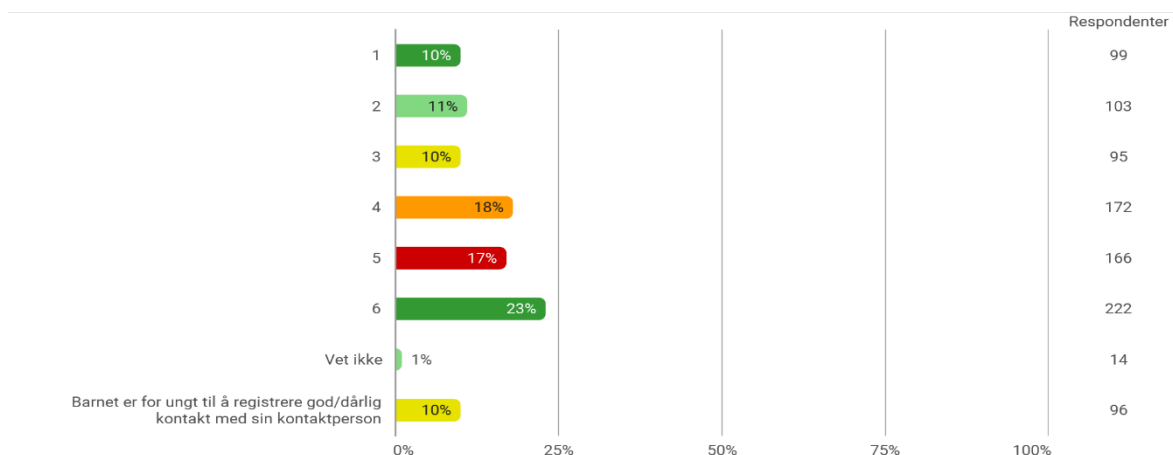
6.11 Oppfølging og veiledning fra barneverntjenesten

De fleste fosterforeldre opplever at de får den oppfølgingen de trenger fra barneverntjenesten, og at barneverntjenesten bistår i kontakt med andre offentlige etater som skole, PPT helse, mens rundt 1/4 av fosterforeldrene ikke opplever det. se pkt. 7.2. Blant de som ikke ville tatt på seg oppdraget på ny er det en stor andel som ikke er fornøyd.

6.12 Har fosterbarnet god kontakt med sin kontaktperson i barneverntjenesten?

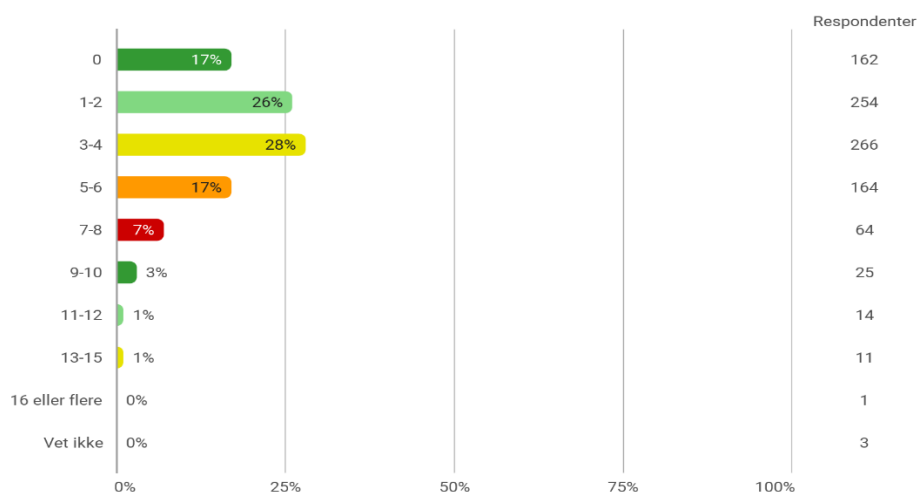
Pkt.7.4. Jeg opplever at barnet har god kontakt med sin kontaktperson i barneverntjenesten» Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

Kommentar: Rundt 30 % av fosterforeldrene anser ikke at barnet har god kontakt med sin kontaktperson i barneverntjenesten. Dette er bekymringsfullt, da det ofte er forutsetning for at barnets rett til medvirkning blir ivarettatt. Videre er det kontaktpersonen som er den som har ansvar for barnet, og oppfølgingen av barnet, mens fosterforeldre opplever å ha få rettigheter til å ivareta barnet.

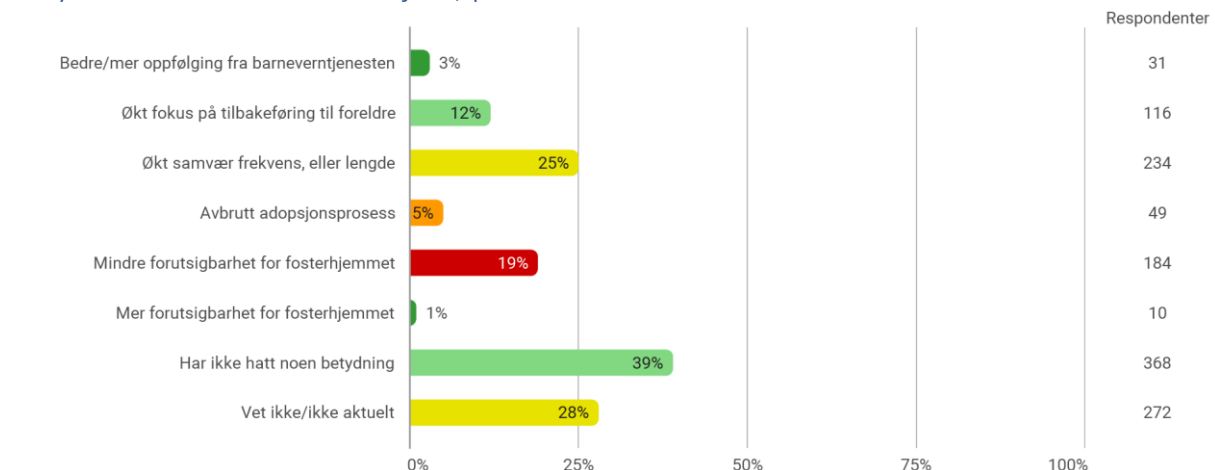
Skifte av kontaktperson – pkt. 7.6.a hvor mange ganger har barnet skiftet kontaktperson i løpet av plasseringen?

Kommentar: I pkt. 7.6. a går det frem at relativt mange har skiftet kontaktperson i løpet av plasseringen. Skifte av kontaktperson er en utfordring for fosterforeldrene og ikke minst barnet. Dette fordrer også god dokumentasjon i saken.

Når det gjelder skifte av tilsynsfører så kommer det frem av pkt. 7.8. d at det i mindre grad har vært tilfelle i løpet av plasseringen. De aller fleste fosterforeldrene angir at det har vært utført 4 tilsynsbesøk i løpet av de siste 12 månedene. Rundt 41 % av fosterforeldrene har hatt 4 oppfølgingsbesøk fra barneverntjenesten de siste 12 månedene, mens 39 % har hatt mellom 2 og 3.

6.13 Hva har endringene i norsk barnevern etter dommene i EMD og Høyesterett betydd for dere som fosterhjem, pkt. 7.9?

Kommentar: 234 fosterhjem angir at dommer i EMD og Høyesterett har betydd økt samværsfrekvens eller lengde, og en del fosterhjem anser at det betyr mindre forutsigbarhet for fosterhjemmet. 49 fosterhjem opplever avbrutt adopsjonsprosess. 368 fosterhjem opplever ikke at dommene i EMD har hatt betydning. 42 % av de som har fått økt samvær synes det har vært negativt for barnet, 32 % sier det har vært positivt jf. pkt. 9.2.a

Dette underbygger viktigheten av at samværsfrekvens og lengde tilpasses det enkelte barns beste.

6.14 Har du hatt utfordringer med nødvendige og praktiske løsninger for barnet som bankkort – vipps – tilgang til HelseNorge.no, utstedelse av pass? Pkt. 7.10

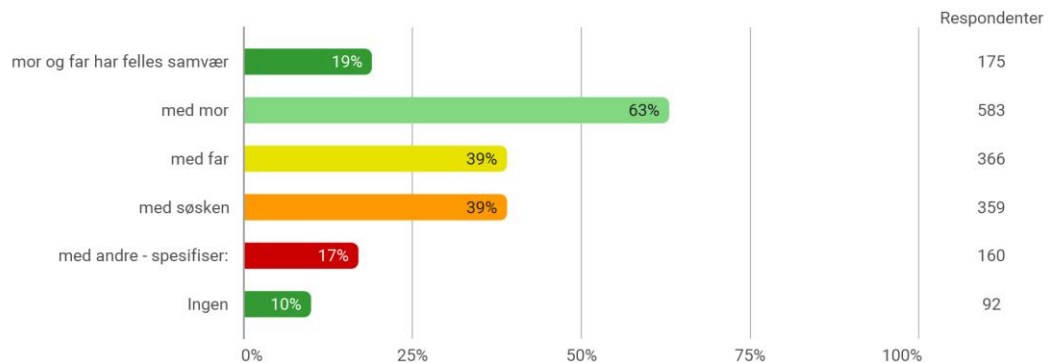
588 av fosterforeldrene har vansker med at man ikke får tilgang til HelseNorge.no.

389 har også problem i forhold til bankkort og 313 har vansker ved utstedelse av pass, 235 har problemer med Vipps.

Kommentar: Det er vanskelig for barn i fosterhjem og fosterforeldrene å oppleve hindringer i det offentlige systemet grunnet at man er fosterbarn og fordi fosterforeldrene ikke har de fullmakter som tilligger barnets biologiske foreldre. Særlig manglende tilgang til Helse Norge er kommet på spissen i pandemitiden, hvor fosterforeldre ikke har tilgang til prøvesvar fra fosterbarnet på Corona-tester, slik foreldre ellers har for sine barn. Dette vil i realiteten bety at barn i fosterhjem kan oppleve å måtte tilbringe lenger tid i karantene enn sine jevnaldre/medelever da det tar lenger tid å få svar på prøven.

6.15 Samvær og kontakt med barnets biologiske familie- kap. 9 i undersøkelsen

Se pkt. 9.1. Hvem har barnet samvær med?

Kommentar: 17 % av fosterhjemmene oppgir at barnet har samvær med andre enn nærmeste familie (mor, far og søsken). Dette omfatter øvrig slekt som tanter, onkler, besteforeldre, oldeforeldre, søskenbarn og tremenninger. I tillegg har noen barn samvær med tidligere beredskapshjem og/eller fosterhjem. 19 % har felles samvær med far og mor.

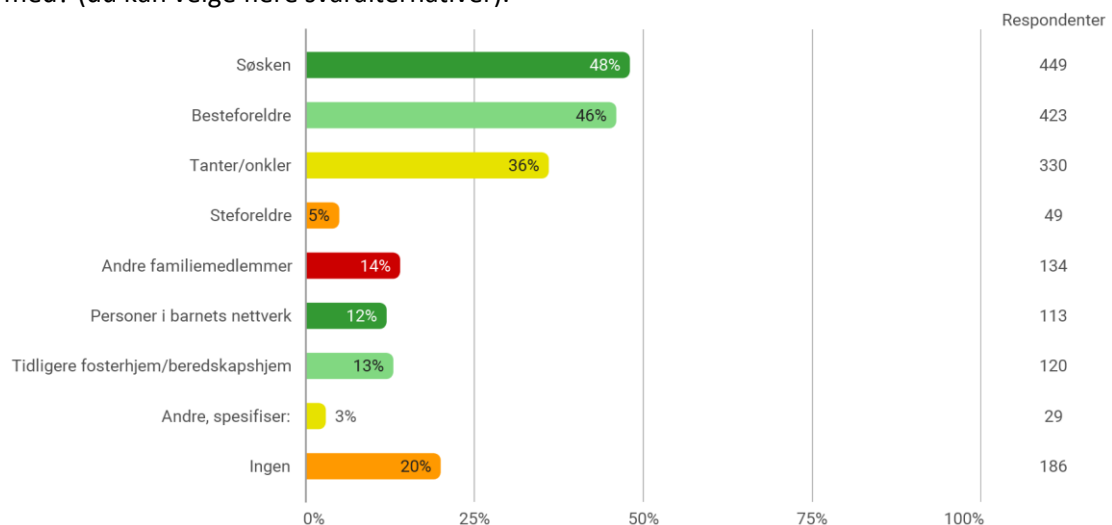
64% rapporterer at de er helt eller delvis enig i at samvær med barnets biologiske familie er en viktig arena for barnets identitetsutvikling jf. pkt. 9.6 og 81 % melder at de er helt eller delvis enig i at god kontakt mellom dem som fosterforeldre og med barnets foreldre er viktig for barnet.

6.15.1 Fosterforeldrenes kontakt med barnets biologiske familie- kap. 10 i undersøkelsen

41 % av fosterforeldrene har månedlig kontakt, eller oftere, med barnets foreldre jf. 10.1. 48 % rapportere at de har kontakt med barnets søsken, 46 % har kontakt med besteforeldre og 36 % har kontakt med barnets onkler og tanter jf. pkt. 10.4. 29 % rapporterer at de ikke har direkte kontakt med barnets foreldre jf. pkt. 10.1.

Det rapporteres at 10 % av barna ikke har samvær med noen jf. pkt. 9.1.

Spørsmål 10.4 i undersøkelsen: Hvilke andre personer i fosterbarnets familie og nettverk har du kontakt med? (du kan velge flere svaralternativer).

Kommentar: Det er meget interessant å se at fosterforeldrene har kontakt med så mange personer i barnets familie og nettverk i oppfølging av barnet.

6.15.2 Samværsgrad

45 % rapporterer at barnet har 1 til 4 samvær i året, 31% har 5 til 8 samvær i året, 16 % har 9 til 12 samvær i året mens 8 % har 13 samvær, eller mer, i året.

40 % rapporterer om en samværsvarighet på mellom 2 og 4 timer, 27 % rapporterer om en varighet på 1-2 timer, 17 % rapporterer om en varighet på mellom 4 og 6 timer, 14 % rapporterer om overnatting- og helgesamvær mens 2 % rapportere om andre ordninger.

48 % av barna hadde samvær med tilsyn. 51 % av fosterforeldrene rapporterte at de ble brukt som trygghetsperson under samværene.

Etter at Norge ble felt i EMD høsten 2019, rapporterer 33 % om økt samværsomfang for barnet, pkt. 9.2. 42 % rapporterer at den økte samværsgraden har vært negativt for barnet, 32 % rapporterer at det har vært bra for barnet mens 26% ikke vet hvilken betydning det har hatt. Uavhengig av EMD dommene rapporterer 56 % at de er helt eller delvis uenig i at nåværende samværsgrad er til det beste for barnet.

54 % av respondentene er helt eller delvis uenig i at de i kraft av å være fosterforeldre har fått medvirke til spørsmål om samværsordningen jf. pkt. 9.4 og 55 % rapporterer at heller ikke barnet har fått medvirke. se pkt. 9.5.

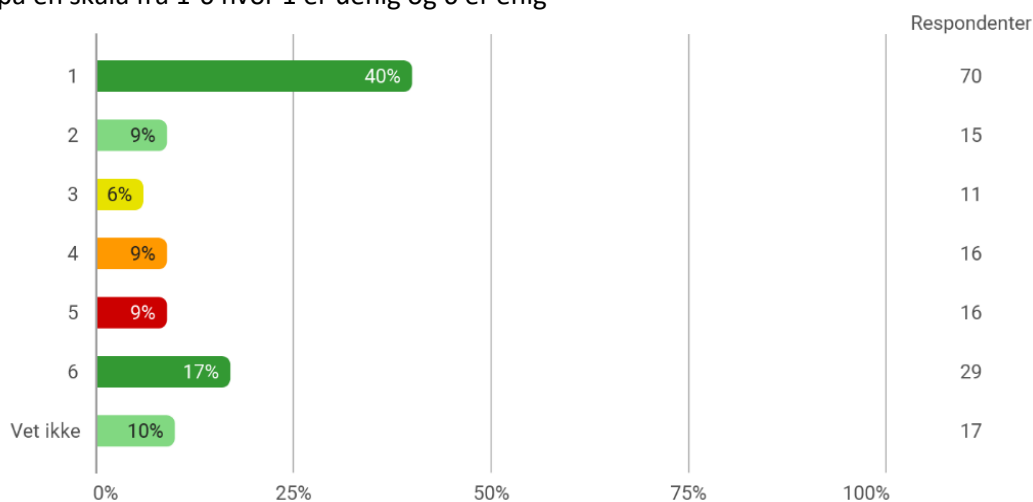
Kommentar: merk at spørsmål 9.3, 9.4 og 9.6 kun bli gitt til dem som hadde felles samvær med far og mor, derfor færre respondenter her. Dette er en feil i spørsmålsutformingen.

6.15.3 Barns medvirkning vedrørende samvær

Spørsmål 9.5 i undersøkelsen: Hvor enig er du i følgende utsagn:

«Barnet får/har fått medvirke i spørsmål om samvær»

Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

Kommentar: Flertallet av de som har svart, angir at barnet ikke har fått medvirke i spørsmål om samvær. Det er i tilfelle alvorlig. Ved en feil er det kun de som hadde samvær med far og mor sammen som har fått dette spørsmålet, derfor færre respondenter.

Merk: Det er adskillig flere respondenter angående fosterfamilien og barnets adgang til medvirkning i samværs spørsmålet i en tidligere brukerundersøkelse foretatt av foreningen som gikk spesielt på samvær: [se Samværsundersøkelsen](#). Svarene som gis i samværsundersøkelsen underbygger funnene i foreliggende fosterhjemsundersøkelse. Funn viser at over halvparten av fosterforeldrene som svarte

er helt eller delvis uenig i at de eller barnet har fått medvirke i samværsspørsmål. Videre er de helt eller delvis uenig i at dagens samværsgrad er til det beste for barnet.

Vi har satt opp følgende oversikt:

Tema	Fosterhjemsundersøkelsen	Samværsundersøkelsen
Fosterforeldre er helt eller delvis uenig i at de har fått medvirke i spørsmål om utforming av samvær	54% (96 respondenter)	55% (336 respondenter)
Fosterforeldre er helt eller delvis uenig i at barnet har fått medvirke i spørsmål om utforming av samvær	55% (96 respondenter)	80% (383 respondenter)
Fosterforeldre er helt eller delvis uenig i at dagens samværsgrad (antall og lengde) er til det beste for barnet	56% (97 respondenter)	55% (306 respondenter)

16.15.4 Tilsyn ved samvær?

161 fosterforeldre har svart ja på at det er fastsatt samvær med tilsyn se pkt. 9.1.3. c.

177 fosterforeldre har angitt at de blir benyttet som trygghetsperson for barnet under samvær.

Kommentar: Fosterforeldre skal ikke brukes som tilsynsperson – men vi spør om det her er en fare for at de faktisk får en slik oppgave.

6.16 Barnets rett til medvirkning og rett til familieliv, kap. 11 i kartleggingen

Rundt 15 prosent anser at barnet ikke får medvirke i spørsmål som gjelder ham eller henne.

Et betydelig antall fosterforeldre - 872 – anser at barnet har sin familietilhørighet i fosterfamilien, mens 266 av fosterforeldrene anser at familietilhørigheten er hos de biologiske foreldrene. Se pkt. 11.2.

Kommentar: Barnets rett til medvirkning er en grunnleggende rettighet, og det er bekymringsfullt at barna i en rekke tilfeller ikke får medvirke. Fosterbarnet kan etter hvert utvikle en så sterk tilhørighet til fosterfamilien at barnet har sin rett til familieliv der, men dette er det lite fokus på. Men denne er også vernet etter EMK artikkel 8 og må ivaretas.

6.17 Samarbeid med barneverntjenesten og vansker med dette kap. 12.

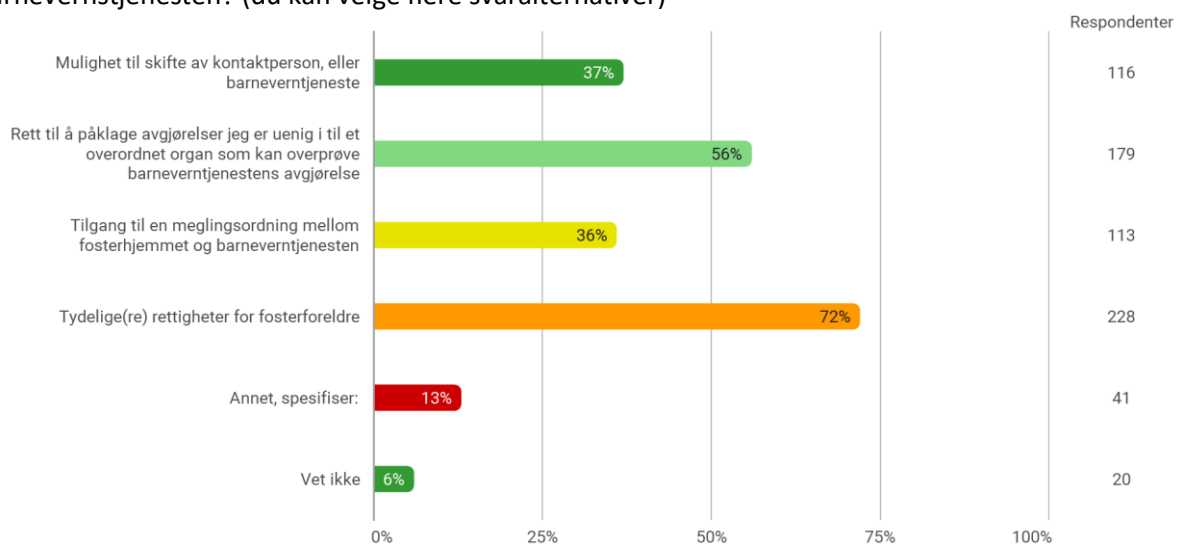
De aller fleste fosterforeldre, opplever at det er et godt samarbeid med barnevernstjenesten, dette er gledelig!

35 % angir at de har hatt samarbeidsvansker/konflikt. Samarbeidsvanskene skyldes i de fleste tilfellene uenighet om hva som er barnets behov og hvilke tiltak barnet og fosterhjemmet trenger, og manglende medvirkning i viktige beslutningsprosesser. En høy andel (40 %) angir også dårlig kjemi med barneverntjenesten, samt uenighet om godtgjøring og økonomiske forhold. En god del av de som har hatt konflikt, opplever at dette har medført at barnet ikke har fått de tiltak det trenger, og også at det har gått ut over andre medlemmer av fosterfamilien. Konsekvenser av konflikt oppgis

også som at barneverntjenesten og eller fosterhjemmet har vurdert å si opp avtalen. 72 % anser at tydeligere rettigheter for fosterforeldre ville bidratt til bedre samarbeid mellom fosterhjemmet og barneverntjenesten og mange anser at rett til å påklage til et overordnet organ som kan overprøve barneverntjenestens avgjørelse, ville hjulpet. 36 % angir at mulighet til å skifte kontaktperson ville hjulpet samt det å få en meglingsordning mellom fosterhjemmet og barneverntjenesten. 32 % er bekymret for at barneverntjenesten sier opp avtalen og flytter barnet hvis det oppstår en konflikt mellom dem og barneverntjenesten. Kun 11 % av fosterforeldrene har tatt kontakt med statsforvalter i løpet av plasseringen. Med hensyn til de som har tatt slik kontakt, svarer 70% at de har fått hjelp og råd.

Kommentar: Det er av stor betydning at samarbeidsvansker ikke medfører at barn må flytte ut av sin omsorgsbasis. Flytting ut av hjemmet kan ofte være et ledd i en lang forutgående prosess. Det er alt for mange ikke planlagte flyttinger og på høy tid at man lager system som hindrer at avslutning av kontrakten er «løsningen».

Spørsmål 12.2.c i undersøkelsen: Hva mener du ville bidratt til bedre samarbeid mellom deg og barneverntjenesten? (du kan velge flere svaralternativer)

Kommentar: Det er behov for verktøy som bidrar der det er dårlig samarbeid. Dette skyldes ofte uenighet i konkrete spørsmål. I dag er situasjonen den at fosterforeldre kan gi opp og si opp avtalen der problemene blir for store, slitasjen blir for høy. Det er på høy tid at man får hjelp og at systemet angir løsninger der det er mulig og hensiktsmessig og til barnets beste - i stedet for at barnet på ny må flytte.

6.18 Brudd eller nesten brudd i fosterhjemsoppdraget kap. 13

6% av fosterforeldre har opplevd at fosterhjems plasseringen måtte avsluttes uten at det skyldtes tilbakeføring. I 30 % av disse tilfellene var det barneverntjenesten som sa opp oppdraget, og i 40 % av tilfellene var det fosterforeldrene som sa opp avtalen. I 22 % av tilfellene var partene enige om å si opp oppdraget.

Der det var barneverntjenesten som sa opp oppdraget, svarer 80 % nei på at de fikk informasjon om at de kunne ha rett til å påklage avgjørelsen.

Årsak til at fosterhjems plasseringen kom til opphør, var i flest tilfeller begrunnet i manglende samarbeid med barneverntjenesten, men også at barnet hadde for store behov til at fosterforeldrene

kunne gi det god nok omsorg. I pkt. 13.1. a. har 26 % krysset av for at barnet/ungdommen ville flytte og like mange på manglende veiledning. 19 % har krysset av for hensynet til egenfødte barn som årsak.

Kommentar: Uenighet mellom fosterhjem og barneverntjeneste er ofte grunnlag for henvendelser til foreningens rådgivningstjeneste.

En fosterforelder har skrevet:

«Helt frikjøpt i 5 år, men ikke uten heftige diskusjoner for å få de til å se hva barnet sliter med. Det ble bagatellisert i håp om å slippe utgifter på frikjøp.»

I tilfeller der det er barneverntjenesten som vedtar flytting av barnet er det viktig at fosterforeldre får informasjon om at de kan ha klagerett på vedtaket. Det er bekymringsfullt at flere ikke fikk slik informasjon av barneverntjenesten.

Vi har to rapporter om utilsiktede flyttinger, som ser nærmere på årsakene til brudd i fosterhjemsoppdraget. Jf. rapport fra Bufetat region vest og sør: *Utilsiktede flyttinger 2013-2015* samt «utilsiktede flyttinger fra fosterhjem – en litteratursammenstilling – Elisabeth Backe-Hansen med flere. Det at tiltak settes inn for sent i fosterhjemmet forklarer en del brudd. Norsk Fosterhjemsforening har og foretatt [en brukerundersøkelse om brudd eller nesten brudd av fosterhjemsoppdraget](#), som ligger på vår [hjemmeside](#).

6.19 Ettervern kap. 14

28 % av fosterforeldrene i undersøkelsen oppgir å ha fosterbarn som er 15 år eller eldre. 37 % angir at barneverntjenesten ikke har snakket med fosterforeldrene om ettervern.

41 % angir at barneverntjenesten ikke har snakket med ungdommen om ettervern. 83 % av fosterforeldrene tenker at ungdommen skal fortsette å bo i fosterhjemmet utover 18 års dagen.

61 % av fosterforeldrene anser at de og ungdommen ikke har fått tilstrekkelig kunnskap om muligheter for tiltak under ettervern, og for de som har ungdom over 18 år – så anser rundt 30 % at ungdommen ikke får gode etterverntiltak. 43 % av fosterforeldrene er uenig i at fosterhjemmet får nødvendig kompensasjon i ettervernperioden.

Kommentar: Det er bekymringsfullt at ettervernfasen synes å ha mindre fokus hos barneverntjenestene. Dette er siste mulighet til å hjelpe ungdommen over i voksentilværelsen, og dårlig samfunnsøkonomi å ikke sikre overgangen når man allerede har investert så mye for at den unge voksne skal oppnå livsmestring.

6.20 Særskilt om enkelte utvalgte grupper

6.20.1 Særskilt om gruppen som ikke vil påta seg oppdraget på ny jf. pkt. 2.6

NB! De data vi gjengir her har vi hentet ut gjennom å krysse pkt 2.6. mot ulike spørsmål, og tallene fremgår ikke av selve fosterhjemsundersøkelsen.

184 fosterhjem har svart de ikke vil tatt på seg oppdraget med nåværende erfaring. Av disse er 145 ordinære fosterhjem, 36 er slekt- eller nettverksfosterhjem og 2 er fosterhjem for enslige mindreårige asylsøkere.

Vi anser det interessant å se nærmere på de som ikke ville ta på seg oppdraget på ny. De har en del mer negative tall. 92 % av dem som ikke ville ta på seg oppdraget på ny var helt, eller delvis, enig i at barnet hadde betydelig større omsorgsbehov enn barn på samme alder.

39 % har barn mellom 11-15 år, 32 % har barn mellom 7-10 år og 14 % har barn mellom 16 og 18 år.

82 % er helt, eller delvis, uenig i at det å være fosterforeldre har vært slik de ble forespeilet ved rekruttering (pkt. 2.2), 62 % er helt, eller delvis, uenig i at deres økonomiske trygghet ble ivaretatt slik de ble forespeilet ved rekruttering (pkt. 2.5), og 91 % sier at arbeidsbelastningen har vært mer krevende enn forventet (pkt. 2.3).

78 % er helt, eller delvis, uenig i at de vil anbefale andre i å bli fosterhjem (pkt. 2.7).

96 % her helt eller delvis enig i at de ser barnet som et fullverdig medlem av familien (pkt. 2.9).

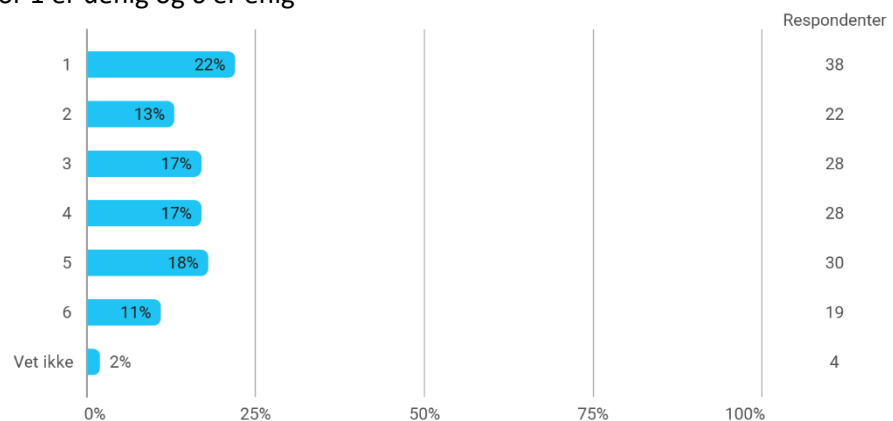
61 % uenig i at de fikk god nok informasjon om barnet før plassering, inkludert informasjon om barnets psykiske helse (pkt. 3.1/3.2).

52 % er helt eller delvis uenig i at hensyn til økonomi ikke er til hinder for innvilgelse av tiltak som barnet og hjemmet trenger (pkt. 6.6).

Spørsmål 7.1 i undersøkelsen: Hvor enig er du i følgende påstand:

«Jeg får den oppfølgingen jeg trenger fra barneverntjenesten»

Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

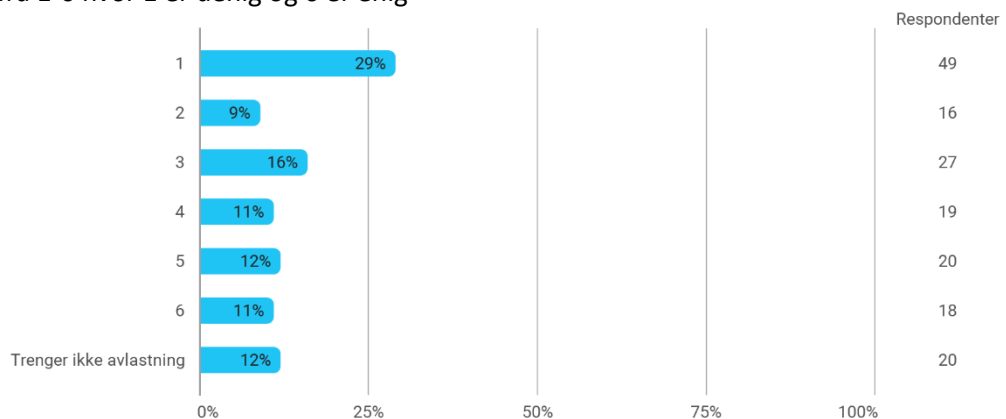

52 % er helt eller delvis uenig i at de får den oppfølgingen fra barneverntjenesten de trenger (pkt. 7.1).

Spørsmål 7.5 i undersøkelsen: Hvor enig er du i følgende påstand:

«Vi får den avlastningen vi trenger»

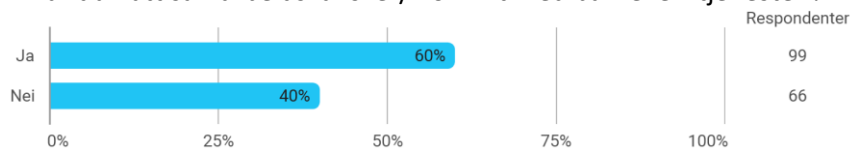
Svar på en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig

54 % helt eller delvis uenig i at de får den avlastningen de trenger (pkt. 7.5).

Spørsmål 12.2 i undersøkelsen: Har du hatt samarbeidsvansker/ konflikt med barneverntjenesten?

60% rapporterer at de har hatt samarbeidsvansker / konflikt med barneverntjenesten (pkt. 12.2).

Av disse rapporterer 70 % at samarbeidsvanskene skyldes uenighet om hva som er barnets behov og hvilke tiltak barnet fosterhjemmet trenger (pkt. 12.2.a) og 54 % rapporterer at samarbeidsvanskene har gått ut over medlemmer i fosterhjemmet (egenfødte barn/partnere) og 45 % rapporterer at barnet ungdommen ikke får de tiltak/den oppfølgingen han/hun trenger (pkt. 12.2.b). 77 % mener at tydeligere rettigheter for fosterforeldre og 59% mener at rett til å påklage avgjørelser til et overordnet organ kunne bidratt til å bedre samarbeidet med barneverntjenesten (pkt. 12.2.c).

For gruppen fosterforeldre som ikke ville påta seg oppdraget på nytt rapporterer 58 % av de som opplevde brudd i fosterhjems plasseringen at det var fosterhjemmet som sa opp oppdraget.

Kommentar: Den gruppen som svarte nei på at man med nåværende erfaring som fosterhjem ikke ville påta seg oppdraget på ny, har dårlige erfaringer med systemet. Dette må tas på alvor.

6.20.2 Særskilt om gruppen slektsfosterhjem

Det er stort fokus nå på å rekruttere i denne gruppen. Vi har derfor sett litt nærmere på deres erfaringer gjennom å kryss-kjøre informasjon vi har hentet ut fra spørreundersøkelsen og tallene fremgår ikke av selve fosterhjemsundersøkelsen.

12 % av slekt- og nettverksfosterhjem ville ikke, med nåværende erfaring, tatt på seg oppdraget på nytt.

Flere plasseringer i slekt enn i fosterhjemsundersøkelsen som helhet er *frivillige* plasseringer. 33 % mot 16 % i fosterhjemsundersøkelsen som helhet (pkt. 1.6).

64 % sier det at arbeidsbelastningen har vært mer krevende enn forventet (pkt. 2.3).

65 % ville tatt på seg oppdraget med nåværende erfaring, 15 % ville ikke tatt på seg oppdraget med nåværende erfaring og 20 % er usikre på om de ville tatt på seg oppdraget med nåværende erfaring (pkt. 2.6).

63 % er helt eller delvis uenig i at de vil anbefale andre å bli fosterforeldre (pkt. 2.7).

25 % sier de ikke har mottatt etableringstilskudd for å dekke utgifter til nødvendig basis utstyr da barnet/ungdommen flyttet inn (pkt. 6.5) mot 13 % i fosterhjemsundersøkelsen generelt.

16 % har ikke gjennomgått eller vet ikke om de har gjennomgått, fosterhjemsavtalen før plassering (pkt. 6.7).

62 % her helt, eller delvis uenig i at de har fått tilstrekkelig opplæring i forkant av fosterhjemsoppdraget (pkt. 8.1).

Generelt mindre bruk av tilsyn i slektsfosterhjem (pkt. 9.1.1.).

61 % helt eller delvis uenig i at de har fått medvirke i spørsmål om utforming av samvær (pkt. 9.4).

70 % helt eller delvis uenig at barnet har fått medvirke i spørsmål om samvær (pkt. 9.5).

En høyere prosent enn i fosterhjemsundersøkelsen generelt rapporter at barnets digitale kontakt med sine foreldre er positiv, frivillig og gir barnet trygghet og færre rapporterer at barnet trenger hjelp med å sette grenser for den digitale kontakten (pkt. 9.7.a).

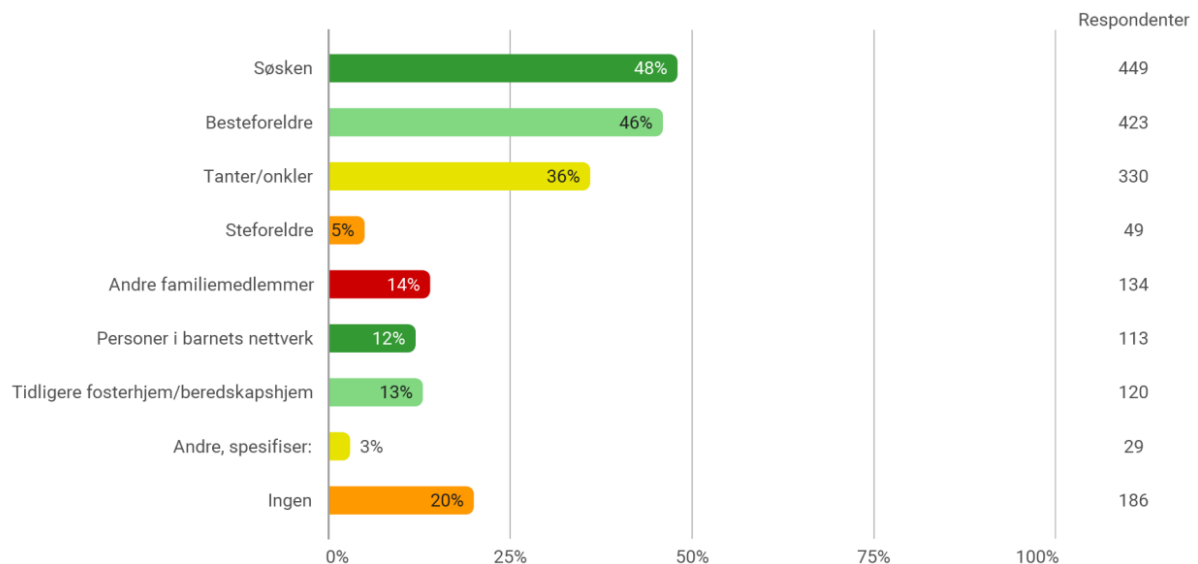
14% av slektsfosterhjem har ikke direkte kontakt med barnets foreldre (pkt. 10).

Sitat fra pkt. 10.2.a

«Mor og far gir oss som fosterhjem skylden for at barna er i barnevernets omsorg»

«Mor er sint på fosterfamilie.»

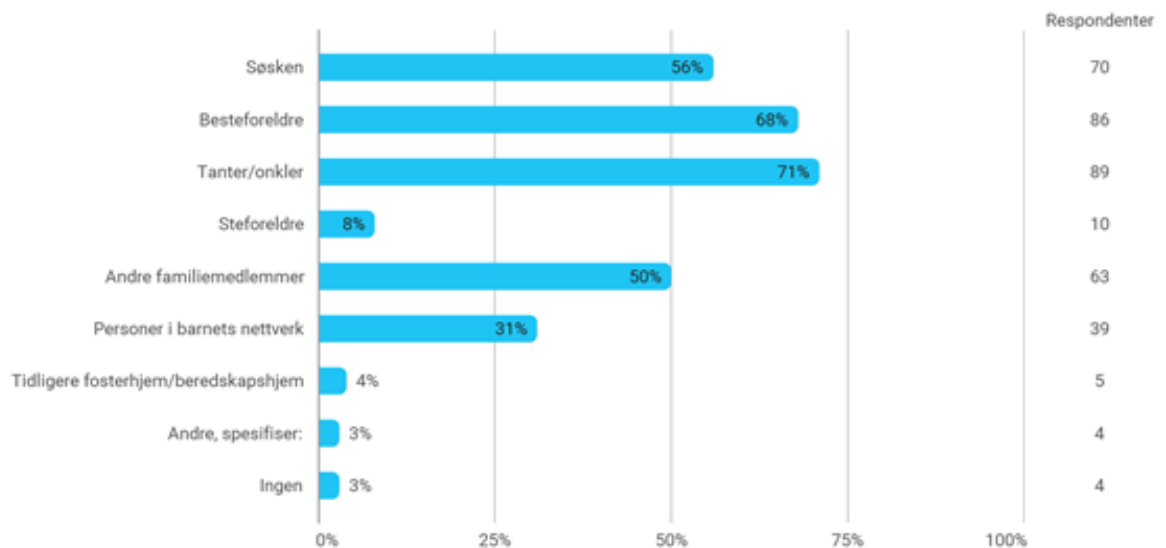
«Betydelig mer kontakt med andre personer i barnets familie»

I grafen over, hentet fra pkt. 10.4 i kartleggingen, ser vi resultat av svar fra alle fosterhjemmene på hvem de har kontakt med. Vi har kjørt ut en tilsvarende oversikt over hva slekts fosterhjemmene har svart på dette, som går frem av bildet under.

Grafen under viser at slekts fosterhjem i større grad har samvær med øvrig familie. Merk at disse dataene er hentet ut særskilt i en krysskjøring av data, og fremgår derfor ikke som ledd i rapportens punkter for øvrig.

Slektsfosterhjem – hvilke andre personer i fosterbarnets familie og nettverk har du kontakt med – pkt. 10.4. med særskilt uthenting av data som gjelder fosterhjem i slekt:

95 % av fosterforeldrene opplever at barnet har sin tilhørighet i fosterfamilien (pkt. 11.2). Tydeligere rettigheter for fosterforeldre og rett til å påklage avgjørelser fremheves som tiltak som ville bedret samarbeidet med barneverntjenesten (pkt. 12.2.c). Samtlige av dem som har måttet avslutte fosterhjems plasseringen nevner manglende/dårlig samarbeid med barneverntjenesten som en av årsakene til dette (pkt. 13.1.c).

Kommentar: Vi ser at man også i denne gruppen har utfordringer som må tas på alvor. Det er viktig å poengtere at slektsfosterhjem har rettigheter på lik linje med ordinære fosterhjem når det gjelder økonomi og opplæring. Vår erfaring er at disse fosterhjemmene ikke alltid får sine rettigheter ivaretatt. Det er også verdt å ta innover seg den ekstra belastningen det *kan* være å være fosterhjem for egen slekt. En respondent nevner «For mye negativ innblanding av far og øvrig slekt» som grunn til at fosterhjems plasseringen ble avsluttet. Vi ser for øvrig at barn i slekt fosterhjem i denne undersøkelsen har mer kontakt med øvrig familie.

7.0 Hva sier funnene om behov for endringer i fosterhjemsomsorgen?

7.1 Motivasjon og systemet

Undersøkelsen har avdekket at fosterforeldrene motiveres sterkt av å gjøre en forskjell for barn og unge. Mange har en sterk tilknytning til barnet. De aller fleste har forventning om en livslang relasjon til barnet når de påtar seg oppdraget, uavhengig av om barnet blir værende i fosterhjemmet eller ikke. Ønsket om at det skal gå bra med barnet er et bærende element for fosterhjemsoppdraget og en viktig ressurs for samfunnet. Funn bidrar til å ta hatten av for den store innsatsen som gjøres. Når hjelpeviljen er så stor, er det mer systemet rundt som forklarer hvorfor motivasjonen forsvinner. Systemet er det imidlertid mulig å forbedre. Her anser vi det er et stort forbedringspotensial.

7.2 Dyktige ansatte i barnevernet og bra samarbeid

Oppfølging fra barneverntjenesten fungerer ganske bra for en stor del, samt samarbeidet med barneverntjenesten. Dette er meget bra, og en honnør til alle de dyktige ansatte i barnevernet rundt omkring i Norges land som står på for barn og unge. Det er imidlertid fortsatt god del som ikke får den oppfølgingen de trenger. Det er ofte der det er store behov. Det er et stort behov for systemer

som hjelper til å løse utfordringene der det er samarbeidsvansker, i stedet for at det risikeres brudd i oppdraget.

7.3 Frikjøp fungerer etter intensjonen, men skaper stor usikkerhet og økonomisk tap for mange fosterforeldre.

Dagens bruk av frikjøp som tilretteleggingstiltak fungerer etter intensjonen; fosterforeldre er fornøyde med bruk av tiltaket og anser at dette i stor grad bidrar til at de får hjulpet barnet bedre og kan stå i oppdraget lengre. Undersøkelsen avdekker at det er det mest brukte tilretteleggingstiltaket, og fosterforeldrene er tydelige når de sier at veiledning ikke kan erstatte frikjøp – begge tiltak er viktige. Det er imidlertid på overtid å få frikjøpsordninger som ivaretar fosterforeldrene.

Undersøkelsen har avdekket at frikjøp er brukt i stort omfang, og at dette skaper stor usikkerhet og økonomisk tap for mange fosterforeldre. Det er maktpåliggende å ivareta ordninger som sikrer at fosterhjemmet ikke taper økonomisk på dette tilretteleggingstiltaket. Pensjonsordninger må på plass, sammen med forutsigbare ordninger for frikjøp, avlønning og at frikjøpte også får godtgjørelse for å påta seg fosterhjemsoppdraget, slik de som ikke er frikjøpte får. Vi understreker at en rekke fosterforeldre heller vil være i jobb utenfor hjemmet enn å være hjemme, men ser at det er nødvendig tiltak. Det er viktig at myndighetene følger opp dette i sin fosterhjemsstrategi. Undersøkelsen viser også at veiledning er meget viktig tiltak, samt at mange som trenger avlastning, ikke får det.

Det må ikke være omsorgsgiverne som skal betale prisen for at barnet får riktig tiltak. Undersøkelsen viser at frikjøp er et mye anvendt, nødvendig tilretteleggingstiltak til barnet, men som volder økonomisk tap og usikkerhet for mange fosterforeldre. Her må man se hen til løsninger man har valgt for de statlige familiehjemmene/spesialiserte fosterhjemmene som sikrer ivaretagelse av pensjonsrettigheter.

7.4 God kontakt mellom foreldre og fosterforeldre, samt barnets nettverk

At så mange fosterforeldrene har ganske jevnlig og god kontakt med barnets foreldre er nyttig og interessante funn, og at de anser dette viktig for barnet. Videre er det interessant at en god del av barna har mye kontakt med andre i nettverket sitt, som tanter, fettere, søsken etc.

7.5 Barn med store omsorgsbehov plasseres i ordinære fosterhjem

Det er et viktig funn at 82 % av fosterforeldrene opplever at barn i fosterhjem har betydelig større omsorgsbehov enn andre barn på samme alder. De barn som plasseres i fosterhjem er blant våre mest sårbare barn. Hvilke konsekvenser skal trekkes av dette?

Norsk Fosterhjemsforening vil be regjering og storting om svar på dette. Det synes som man fra offisielt hold i det offentlige i en rekke tilfelle anser at barn med store omsorgs behov er på institusjon eller i spesialiserte fosterhjem. Undersøkelsen dokumenterer at det ikke er tilfellet.

Det er et stort behov for å definere hva som ligger i det å være et «ordinært» fosterhjem. Undersøkelsen viser at kommunale «ordinære» fosterhjem ikke har «ordinære» fosterhjemsoppdrag. Foreningen advarer mot synspunktet om at fosterfamilien skal anses mest mulig lik en «vanlig» familie. Det handler om å gi spesialisert omsorg. Man blir i stor grad en offentlig familie. Fosterbarn er vanlige barn – like forskjellige som andre barn – men felles er at de er utsatt for unormale påkjenninger. Det å bli flyttet ut av foreldrehjemmet inn i et fosterhjem er i seg selv en stor påkjenning. De fleste av barna har adferd og reaksjoner som stiller store krav til fosterforeldre.

En stor andel av barna har som dokumentert her betydelig større behov enn vanlige barn. I tillegg er oppdraget emosjonelt krevende. Økt samvær kan bidra til å forsterke dette. Dette vil kreve stor innsats fra fosterhjemmet. Når institusjoner nedlegges og mange barn med store omsorgsbehov skal inn i ordinære hjem, kan ikke myndighetene forvente at fosterforeldre skal stå i full jobb utenfor hjemmet samtidig som de skal ivareta et barn med betydelig større omsorgsbehov enn andre barn. Men det var nettopp det barneministeren nylig uttrykte til Stortinget på spørsmål om hvordan man ville sikre at frikjøpte fosterforeldre ikke tapte pensjon ved frikjøp. Her ble det uttalt at fosterforeldre i ordinære fosterhjem skulle stå i jobb utenfor hjemmet, og dermed få sin tilleggspensjon i dette arbeidsforholdet. Det er viktig at myndighetene definerer hvilke omsorgsoppdrag ordinære fosterhjem skal ta og garanterer for at forsvarlige tiltak settes inn. Vi har lenge etterlyst en nærmere avklaring av hvilke barn som skal inn i spesialiserte fosterhjem og hvilke som skal i ordinære fosterhjem. Det er også viktig å ivareta fosterforeldrenes egenfødte barn.

7.6 Ikke nok informasjon om barnets helse og fungering før plassering.

Undersøkelsen viser at 40 % av fosterforeldrene sier de ikke fikk nok informasjon om barnets helse og fungering før plassering. Dette understreker behovet for tverrfaglig helsekartlegging av barnet slik at barnet får riktige tiltak og god oppfølging i hjemmet og at fosterforeldrene får god informasjon. Foreningen ber om det kommer på plass lov forankrede regler til utredning av barn som skal ut av foreldrehjemmet. Både for at de skal få rett tiltak, og oppfølging, men også slik at fosterforeldre får en mer realistisk forventning om den arbeidsbelastning det kan innebære å påta seg fosterhjemsoppdraget. Når 68 % av fosterforeldrene anser at arbeidsbelastningen er mer krevende enn forventet, tyder det på at man må jobbe med en realitetsorientering og få nok informasjon om barnet.

7.7 Det er 35% av fosterforeldrene som ikke kan anbefale andre å bli fosterforeldre.

Det er stor grunn til å ta dette på alvor. Fosterforeldre er de beste ambassadørene for andre til å påta seg et fosterhjemsoppdrag. Videre er gjenbruk av fosterhjem viktig om man skal finne fosterhjem til barn og unge som står kø.

7.8 Undersøkelsen viser at fosterforeldre ikke opplever tilstrekkelig økonomisk trygghet.

De problemer som fosterforeldrene påføres må løses. Ingen skal påføres økonomisk tap når man påtar seg et viktig samfunnsoppdrag som fosterhjem.

7.9 Barns medvirkning ved samvær

Det er alvorlig når det avdekkes at barn i fosterhjem ikke får medvirke ved fastsettelse av samvær slik de har rett til. Videre er det alvorlig at mange fosterforeldre opplever at samvær ikke er til barnets beste. Det er også mange fosterforeldre som opplever at de ikke får medvirke når samvær fastsettes. Vi ber om at også fosterforeldre høres når samvær fastsettes og at det lovfestes i ny barnevernlov.

7.10 Ettervern – mangler innhold og finansiering

Ettervern må det tas tak i. Det er bra at man har økt rett til ettervern til 25 år, men det må gis et rettighetsbasert innhold og finansiering må følge med. Undersøkelsen avdekker at mange ikke har

fått informasjon om muligheter om ettervern. Ettervern må kraftig oppgraderes som et avgjørende tiltak for at ungdom skal få godt fotfeste i voksenlivet, gjøres planlagt og forutsigbart.

7.11 Systemer og praksis må på plass som ivaretar samarbeid og unngår utilsiktede flyttinger

Det må lages systemer som ivaretar barnets stabilitet i hjemmet når det er samarbeidsvansker mellom fosterhjem og barnverntjeneste. Vi ønsker utredning av hvordan det kan ivaretas. Som undersøkelsen viser er det en god del som er utrygge for plasseringen ved konflikt. Vi ber om partsrettigheter for fosterforeldre der barneverntjenesten vedtar flytting ut av fosterhjemmet, vi har tatt til orde for å få et konfliktløsnings organ som kan bistå, og det bør også være mulig å bytte kontaktperson. Det er grunn til å understreke at mange fosterforeldre forteller at deres kontaktperson i barneverntjenesten gjør en fantastisk innsats, og fosterforeldre opplever god hjelp og støtte. Det er imidlertid også mange fosterforeldre som forteller at dette samarbeidet er vanskelig. Stort press, mange saker og manglende ressurser i barneverntjenesten gir høyt gjennomtrekk av kontaktpersoner. Fosterforeldre står da alene. I den komplekse hverdagen er forholdet til kontaktperson av stor betydning. Fosterforeldre føler seg heldige om de har stabile forhold. Det bør være en rettighet til utskifting av kontaktperson der samarbeidsforhold viser seg å være vanskelige.

7.12 Garantier og rettigheter er nødvendig å få på plass

Det er viktig at myndighetene kan garantere finansiering tiltak som er dimensjonert ut ifra at barn i ordinære fosterhjem har store omsorgsbehov og det må settes inn tilstrekkelig med tiltak til barnets beste. Disse tiltakene må bli rettighetsbasert, og ikke slik som i dag, hvor det en del steder kan synes som det blir opp til den enkelte kontaktperson og kommunens økonomi hva som settes inn av tiltak.

Med barnevernreformen bli finansiering av forsvarlige tiltak for kommunen enda mer krevende, som følge av avvikling av den statlige refusjonsordningen som har vært med å finansiere forsterkningskostnader i fosterhjemmet. Vi ber om statlig garanti for at barn i fosterhjem skal få de tiltak de trenger, inntil kommunene får til å håndtere det nye ansvaret. Vi ønsker systemer som garanterer barnet de tilretteleggingstiltak som skal inn i hjemmet for å ivareta barnets omsorg og utvikling. Det er behov for utredning av hvordan man kan styrke rettssikkerhet for at man får de tilretteleggingstiltak i form av avlastning, veiledning frikjøp mm barnet har behov for. I dag er dette ikke ivarettatt. Her har vi foreslått en ny regel i lov om barnevern.

7.13 Mange barn har sin tilhørighet og rett til familieliv i fosterhjemmet

Undersøkelsen viser at en høy andel av plasseringene er langvarige og mange har sin tilhørighet og rett til familieliv i fosterhjemmet. Dette må utredes og barnets rett i henhold til EMK art 8 også til vern om dette må ivaretas i ny lov. Fosterhjemmet blir også meget involvert og får nære bånd til fosterbarnet og kan være i dyp sorg der barnet må flytte ut.

7.14 Manglende tjenester fra BUP/DPS

Undersøkelsen viser at mange ikke opplever at barna får tjenester fra BUP/DPS, og burde vært henvist dit. Det er alvorlig og må tas tak i.

7.15 Opplæring og rekruttering må være mer realistisk ift de reelle utfordringene som kan forventes, også blant slekt og nettverk

Undersøkelsen viser at fosterhjemsoppdraget for de fleste ikke var som forventet. Opplæring av fosterforeldre i forkant av oppdraget må være realistisk og beskrivende. Det må gjøres et godt forarbeid for derved å hindre utilsiktede flyttinger. Når det gjelder slekt og nettverk viste funn at mange her syntes oppdraget var mer krevende enn antatt. Det er viktige funn som viser at disse må ivaretas også.

7.16 De som ikke ville påtatt seg oppdraget på nytt har dårlige erfaringer og opplevd ordninger som ikke fungerer

Den gruppen som svarte nei på at man med nåværende erfaring som fosterhjem ikke ville påta seg oppdraget på ny i pkt. 2.6, har dårlige erfaringer med systemet, og ikke fått den hjelpen de har hatt behov for, samtidig som omsorgsoppdraget har vært krevende. Det er ikke overraskende at de da svarer at de ikke ville tatt på seg oppdraget på ny. Dette må tas på alvor.

8.0 Avslutning

Det gjøres mye godt arbeid i fosterhjemsomsorgen! Både av de som jobber i tjenestene, omsorgsgiverne, myndighetene og ikke minst av alle de viktige brukerorganisasjonene på området.

Alle ønsker vi å få på plass systemer og praksis som gjør livene bedre for de mest sårbare barna som av ulike grunner ikke kan bo hjemme hos sine foreldre.

Fosterforeldre har i denne undersøkelsen angitt hva som skal til for å rekruttere fosterforeldre. Det er flere gap mellom dagens praksis og det som over 1000 omsorgsgivere forteller oss er viktig for å få på plass trygge og stabile fosterhjem.

Forskere eller andre faginstanser som ønsker innsikt i fosterforeldrenes viktige uttalelser gjennom fritekst i brukerundersøkelsen, kan ta kontakt med foreningen. Friteksten gir mye nyttig informasjon i tillegg til grafene.

Vi trenger en reform av fosterhjemsomsorgen basert på brukerstemmen til både fosterforeldrene, foreldrene og barna. Først da kan man få treffsikre tjenester og et system basert på kunnskapsbasert praksis, som ivaretar de mest sårbare barna og unge.

Vi i Norsk Fosterhjemsforening ønsker å bidra til at Norge lykkes med sine fosterhjems plasseringer – vi har brukerkompetansen!

Hva skulle Norge gjort uten Fosterhjemmene?